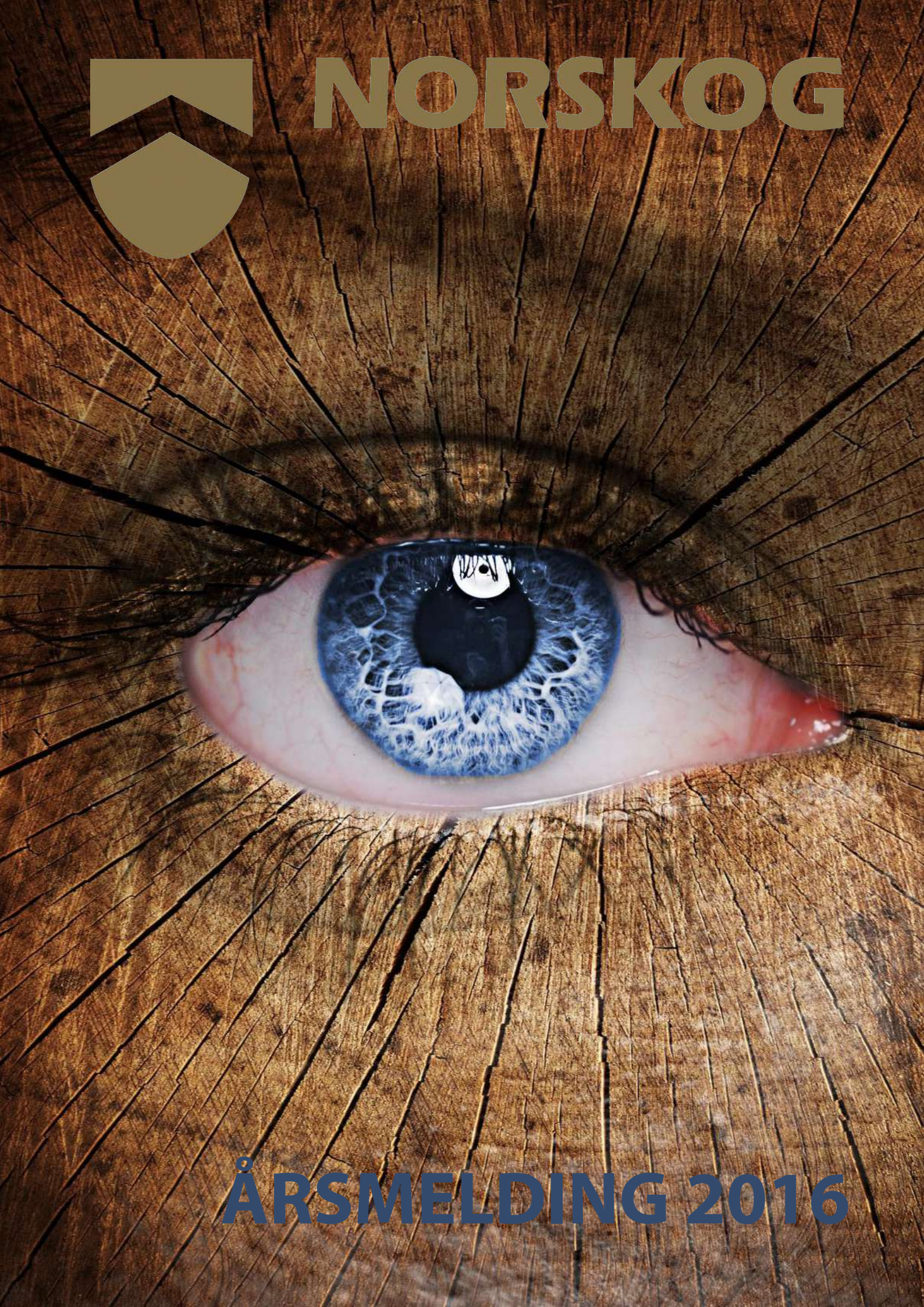

NORSKOG

ÅRSMELDING 2016

NORSKOG
Norge
skog
industri
Stortinget
utvikling
utviklingen
derfor
viktig
næringen
norsk
ny
andre
politisk
NORTØMMER
utvalget
grønne
næringsliv
skogbruket
godt
svært
skogen
millioner
biodrivstoff
arbeidet
massevirke
konsesjonsloven
skognæringen
store
tid
mer
dag
rolle
økt
under
tamrein
mener
Grønn
ressurser
konkurranse
betydning
grunnlaget
effekten
svensk
bestandsmålet
gledelig
grunnlag
retning
ulike
flere
produkter
verdikjeden
trenæringen
investeringer
kommer
rette
senere
ulv
mindre
skogeiere
tiltak
grad
produksjon
gjøre
stiller
sterkt
gjennom
vegnettet
politiske
ønsket
tråd
tillegg
samarbeid
mål
samtidig
skape
gjort
situasjon
stadig
skogeierne
bane
åpne
år
å
få
del
nye
vårt
virke
grønn
skogens
arbeid
satsingen
fjerne
land
høyere
bidra
skogeier
nok
skiftet
forvaltning
grunn
gjennomført
tre
markedet
hensyn
landbruket
ønsker
manglende
avvirkningen
Skogmeldingen
bedre
bruk
større
like
avsetning
Tofte
tonn
gir
ulvesonen
vilje
ta
lang
millioner
mulig
sett
kroner
ser
rundt
fikk
innen
innenfor
oppnå volum
fornybare
bufe
Verdikjeden
kraftig
stor
norske
basert
endringer
mye
Sverige
øke
under
blant
særlig
utvikle
strekningen
raskt

Skogbruket – 600 år med bioøkonomi

Så sent som i 2015 ble «det grønne skiftet» kåret til årets nye ord av Norsk Språkråd. «Det grønne skiftet» og «bioøkonomien» er begreper som gradvis gis et innhold, og som stadig oftere dukker opp i samfunnsdebatten. Den gryende forståelsen gjenspeiles derfor i politikken og ikke bare i festtalene. Bioøkonomi er verdiskaping basert på bærekraftig utnyttelse av fornybare biologiske ressurser. Definisjonen er like dekkende for aktiviteten i skogbruket siden oppgangssaga fra 1400-tallet og frem til dagens jakt på nanocellulosen.

Vi står overfor globale miljø- og klimautfordringer som krever en rask omstilling til et samfunn der vekst og utvikling skjer innenfor naturens tålegrenser. Fremtidens produkter og tjenester vil nødvendigvis måtte gi mindre negative konsekvenser for klima og miljø enn de vi bruker i dag. Et grønt skifte er ikke lenger bare et politisk luftslott, men en nødvendighet. Denne erkjennelsen har på kort tid truffet verden med en slik kraft at pengestrømmer skifter retning – det ultimate signal om at poenget er tatt i den delen av opinionen som har valgmulighet. Konsekvensen er en eskalerende forbruksvridning fra fossile- til fornybare ressurser.

Omstillingen vil være krevende, men samtidig både nødvendig og mulig. For verdikjeden skog og tre byr dette først og fremst på store muligheter. Vi har en industri med kapasitet og kompetanse på utvikling av biologisk baserte produkter. Noen fagmiljøer er allerede verdensledende på sine områder. Vi har forsknings- og innovasjonsmiljøer innrettet mot å løse framtidas klimautfordringer. Ikke minst har vi store fornybare biologiske ressurser både i havet og på land, i tillegg til lang erfaring i bærekraftig forvaltning av disse. I sum er det grønne skiftets overordnede mål en endret økonomisk dynamikk eller vekstkraft. En «ny økonomi», som i seg selv er innrettet på løsninger som gir lave klimagassutslipp, og som reduserer behovet for etterfølgende avbøtende miljøtiltak. Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) mener at bioøkonomien vil være et bærende element for Europas økonomi innen 40 år.

Skogens positive bidrag til å løse klimautfordringene er enorme. Årlig bindes mellom 25 til 30 millioner tonn CO_2, noe som tilsvarer mer enn halvparten av de norske utslippene. Ifølge Klimakur 2020 kan dette økes med opptil 12,3 millioner tonn ved tettere planting, skogreising, planteforedling og gjødsling. En intensivert bruk av skogressursene er en forutsetning for å oppnå disse klimagevinstene. Investering i skog er både et billig og effektivt klimatiltak som samtidig gir grunnlag for verdiskaping og mulighet for omstilling til et grønnere næringsliv.

Samarbeidet Verdikjeden Skog og Tre har arbeidet for at det innføres økte krav til innblanding av biodrivstoff i bensin og diesel for å stimulere til en grønn utvikling og et marked for ny industri i Norge. I Statsbudsjettet for 2017 ble regjeringspartiene og støttepartiene enige om et innblandingskrav i bensin som trappes opp til 20% innen 2020. Parallelt med at skogens positive betydning i klimaarbeidet har fått bred faglig og politisk aksept, ser vi også at det vokser fram motkrefter som stiller spørsmålstegn ved skogens rolle. Det pågår en informasjonskrig om biodrivstoff. I kulissene finner man Norsk Petroleumsinstitutt og Statoil som bidrar aktivt til å spre usikkerhet og forvirring omkring klimagevinsten ved biodrivstoff. Oljebransjen er nøye med omdømmet sitt så de sier ikke at de er imot biodrivstoff, men forvirringen hjelper. De ønsker for så vidt noe biodrivstoff, men de vil selv bestemme både type biodrivstoff og mengde. Politisk innblanding med omsetningskrav og bærekraftkriterier er ikke noe de ønsker seg. Informasjonen som spres bærer ofte preg av manglende helhetsforståelse, bevisst eller ubevisst.

Eksempelvis utelates effekten av at skogbaserte produkter rent faktisk erstatter fossile produkter. Andre forutsetter at alt det som hogges umiddelbart skal bli til biodrivstoff og beregner derfra den løpende effekten på karbonbalansen. På denne måten kommer ikke den nye skogens evne til karbonbinding inn i beregningen, og får det til å fremstå som at bruk av fossile råstoffer er mer skånsomt for karbonkretsløpet enn bruk av fornybare. Forutsetningene er i korte trekk en så overforenklet beskrivelse av en sammensatt virkelighet at konklusjonene er villedende. Konsekvensen av å skape usikkerhet rundt bruken av fornybare elementer leder analogt til opprettholdt forbruk av ikke-fornybare. Samtidig er det udiskutabelt at all verdens biomasse ikke evner å binde karbonet fra klodens lagerressurser. På denne bakgrunnen er det en tvilsom tilnærming at Stortinget i 2016 vedtok å verne 10% av landets totale skogareal. Ekstra tvilsomt er det at det var regjeringspartiet Høyre som ledet an i dette inngrepet i eiendomsretten. I den grad artsmangfoldet er hovedargumentet for vedtaket bør det tilføres at verdens håndtering av klimautviklingen har langt tyngre innvirkning på artssammensetningen enn spredte vernetiltak.

Det unike med skog er at den har et utall av anvendelsesområder, og mange av disse er ikke engang kjent for oss i dag. Man kan alltids stille spørsmålstegn ved hvordan skogen optimalt kan bidra i klimaarbeidet, men det er ingen faglig grunn til å tvile på at skogen faktisk kan bidra.

Politisk er det grønne skiftet og skogens rolle i dette godt forankret både på Stortinget og i regjeringen. Regjeringsplattformen fra Sundvollen angir et mål om at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050. Det grønne skiftet er også forankret i forsterkingen av klimaforliket og i regjeringens målsetting om å sikre forsvarlig forvaltning av naturen som grunnlag for framtidig vekst og velferd. I 2016 lanserte regjeringen for første gang en nasjonal bioøkonomistrategi. Dette er ikke unikt for Norge. En rekke land, herunder også EU- og OECD landene har utarbeidet tilsvarende bioøkonomistrategier. Trenden er global og gjennomgangstonen er at skogen har en sentral rolle.

2016 har vært et år med store og viktige næringspolitiske saker for skogbruket og for NORSKOG. Vi kan nevne omleggingen av skogbeskatningen, Skogmeldingen, Bioøkonomimeldingen, Grønn Konkurransekraft, forslag til endring av konsesjonsloven, samferdselspolitikk med fokus på tømmertransport til lands og til vanns, ulveforlik, avslag på lisensjakt på ulv med mer. Styret har derfor valgt å prioritere ekstra ressurser til næringspolitikken i 2016. Noen av disse sakene har NORSKOG arbeidet med mer eller mindre alene, mens andre løses best i fellesskap og derfor har blitt gjennomført i samarbeid med andre. Verdikjeden Skog og Tre, som NORSKOG aktivt med på å å etablere, og som aktørere i næringen deltar, har vist seg å bli et stadig bedre egnet virkemiddel for næringen i det politiske arbeidet. NORSKOG har derfor prioritert dette samarbeidet høyt. Videre har samarbeidet mellom Statskog, Norges Skogeierforbund og NORSKOG som ble etablert i 2015 fungert godt både i forhold til samferdsel, skatt, og biologisk mangfold. Det å få til en liberalisering av konsesjonsloven har vært en viktig sak for NORSKOG og et tema der vi har skilt oss fra resten av landbruket. Også i ulvepolitikken har NORSKOG hatt et høyere engasjement enn andre i næringen og ført an tonen for et mer markant standpunkt. Styret ser det som svært gledelig at stadig flere stiller seg bak vårt syn, noe som øker muligheten for å oppnå resultater.

NORSKOG har tatt kraftig til orde for at verdikjeden skog må gjøres til et nasjonalt strategisk satsingsområde. Dette krever at det utvikles nasjonale strategier for næringen, der øverste politiske ledelse i sterkere grad instruerer de ulike departementsmiljøene til en helhetlig og felles innsats. Når regjeringer ikke evner å lede sine underliggende departementer og direktorater om felles mål så svekkes mulighetene til å lede an i utviklingen. Dette poenget ble også gledelig understreket av utvalget for «Grønn Konkurransekraft».

Verden går grønt

Kollapsen i oljenæringen rammet Norge både tidligere, hurtigere og hardere enn majoriteten av Stortingsdelegatene hadde sett for seg. I løpet av 2016 falt prisen på olje og gass kraftig og bidro til at Norge i 2016 hadde det laveste handelsoverskuddet på 17 år. Ytterligere prisfall for olje og gass forventes også i 2017. Selv om oljeprisen var under tretti dollar fatet også for tolv år siden, er det langt større usikkerhet om utviklingen videre denne gangen. De toneangivende kapitalforvalterne i verden hevder større risiko for fossil bransje, og ledende land utvikler stadig grønnere energiprofil. Kina produserte eksempelvis 10% av verdens solceller i 2005, men allerede ni år senere utgjorde landets andel av produksjonen hele 75%. Prisen på solceller falt med nesten 70% siste fem år av denne perioden. For Kina er målsettingen at landets samlede energiforbruk skal dekkes av fornybare kilder innen 2020. Europa følger også på. Tyskland startet eksempelvis utfasing av kjernekraft etter atomulykken i Japan 2011. Tyskland har investert tilsvarende ett og et halvt norsk oljefond i vind- og solenergi. I 2016 ble det satt fornybarrekord hvor 50% av elforbruket i Tyskland ble dekket av fornybar energi, med sol som den viktigste energibæreren. Den 7. august i 2016 ble hele Skottlands behov for elektrisk kraft dekket av vindkraft. På årsbasis var 50% av strømforbruket dekket av vind. I mai ble hele Portugals kraftbehov dekket av vindkraft over en periode på 4 dager. Vi ser nå en verden som utvikles i grønn retning, og hvor grunnlaget og årsakene bak endringen er langt mer sammensatt enn for få år tilbake. Begrepet «miljø» som drivkraft i grønn retning har fått et utvidet innhold som omfatter både sikkerhet, klima og bærekraft.

Skogmeldingen

Skognæringens rolle i dette «grønne skifte» fanges godt opp av Skogmeldingen. De prioriterte områdene gjenspeiler samtidig utfordringene som ble grundig kartlagt gjennom prosessen med SKOG22. Slik sett er Skogmeldingen godt fundamentert i virkeligheten og i de operasjonelle barrierene for et løft av skogsektoren. Problemet er at verdikjedens rammebetingelser styres direkte eller indirekte av så å si alle departementene i landet, noe som stiller krav om en omforent prioritering av både målene og veien fram, på tvers av departementene. Det fordrer sterk handlekraft fra øverste politiske ledelse å skape en slik målrettet satsing, der alle involverte departementer opptrer koordinert mot et vedtatt politisk mål. Mangel på en strategi, der ansvaret for de ulike delmålene var plassert, ble meldingens svake punkt. Behandlingen i næringskomitéen bidro riktig nok noe til å konkretisere målene og tydeliggjøre veivalgene. NORSKOG vil særlig understreke den brede enigheten om skognæringens rolle også fra politiske partier som har fremstått noe delt. Med unntak av SV så alle partiene skogens viktige rolle i tiden fremover. Flertallet i komiteen understreket at skogen vil være en svært viktig bidragsyter for å nå våre klimamål, i tillegg til å bidra med mange arbeidsplasser. Selv partiet Venstre ville nå støtte forslag om å bygge flere skogsbilveier, da dette er avgjørende for å få ut de ressursene som er i skogen. MDG støttet også opp om at skogen må brukes aktivt for å få den rette betydningen i det grønne skiftet. Vedtaket om vern av 10% av skogarealet utløste en debatt om dette gjaldt produktiv skog eller totalt skogareal. Stortinget rettet opp dette ved å fastslå at vernevedtaket gjaldt *totalt* skogareal og tilføyde at vernet skulle gjennomføres med minimal effekt på produksjonen av råvarer til det grønne skiftet. Dette viser tydelig hvordan forståelsen for skogbrukets betydning i klimaarbeidet og det grønne skiftet har satt seg i vår nasjonalforsamling. NORSKOG ser på meldingen og den politiske behandlingen av den som et signal om at skognæringen har et tverrpolitisk fundament for utvikling, men ønsker en sterkere tydelighet som forplikter både norske myndigheter og samarbeidet til privat næringsliv.

Klassisk vern i moderne miljøarbeid

Som ensidig virkemiddel er klassiske vern av naturområder faglig sett innheten av tiden. Allikevel er det denne formen for miljøarbeid som er det mest synlige i dagens miljøarbeid. Et miljøarbeid som ensidig har nedleggelse av bærekraftig produksjon som ledestjerne er naturligvis uforenlig med befolkningsvekst og mål om bærekraft. Uten et bærekraftig forbruk i en verden med raskt økende befolkning vil klima- og miljøbelastningen være uakseptabel. NORSKOG sin oppgave er å bidra til et mest mulig aktiv bruk av skogressursene innenfor de miljøbegrensninger som er faglig utformet. Derfor er det også viktig for NORSKOG at arealvern skal skje etter frivillige avtaler med skogeiere som av ulike årsaker ikke ønsker å drive de arealene som legges ut for vern. Dette var bakgrunnen for den mye omtalte driften i Krødsherad som NORTØMMER gjennomførte, til tross for at ulike miljøorganisasjoner mente den truet sårbare arter. All den tid skogeier ønsket å drive arealet, og NORTØMMER gjennomførte den i tråd med normale rutiner og hensyn, mente NORSKOG at det ville undergrave den frivillige tilnærmingen å stanse hogsten.

Frivillig vern

NORTØMMER tok i 2016 på seg i drift i Krødsherad. Det var registrert områder med miljøverdier på eiendommen. Skogeier var forespurt om han ønsket frivillig vern, men etter en vurdering konkluderte skogeier med at han ønsket å ta vare på eiendommens ressursgrunnlag for fremtidige generasjoner. Andre tømmerkjøpere nektet å ta denne drifta, men NORTØMMER tok på seg ansvaret for å støtte skogeier og eiendomsretten. Det ble et massivt press mot både skogeier og NORTØMMER i media, drevet av WWF og andre miljøorganisasjoner. Fakta ble dreid og sannhetsinnholdet i oppslagene var varierende. De forsøkte å presse skogeier til «frivillig vern». Det krabbet en liten hær av biologer i lyngen foran hogstmaskinen og nye funn ble løpende lagt inn i de databaser som NORTØMMER måtte forholde seg til, noe som gjorde driftsplanleggingen krevende og kostbar. Det ble stilt spørsmål til klima- og miljøministeren som han håndterte på en forbilledlig måte. Styret er svært godt fornøyd med at NORTØMMER inntar et prinsipielt standpunkt på skogeiers side og ikke kun styrer etter lønnsomhet. Frivillig vern har vist seg å være et godt virkemiddel for å sikre varig vern av naturverdier. Det har også bidratt til at konfliktnivået omkring vern er redusert og det samme er kostnadene knyttet til verneprosessen. Skal dette virkemiddelet ha samme nytte i fremtiden så må prinsippene i verneordningen respekteres. Frivillig betyr frivillig. Dersom skogeier ikke ønsker frivillig vern så kan området drives i samsvar med skogloven, og de krav som stilles av miljøsertifiseringssystemet. Styret synes også det er grunn til stille spørsmålstegn ved WWF sin opptreden i saken, og særlig når man vet at de mottar nær 3 millioner kroner i offentlig finansiering. I denne saken ble WWF sin oppførsel en trussel mot vernearbeidet. Det er gledelig å se at skogeierne satte pris på at NORSKOG og NORTØMMER sto opp for skogeier og eiendomsretten. Vi har i ettertid registrert flere nye medlemmer i området og flere nye kunder til NORTØMMER.

Mange skogeiere velger frivillig vern. NORSKOG har hatt mange oppdrag for skogeiere i forbindelse med vurdering av områders egnethet for vern i 2016. Det er myndighetene og ikke skogeier som dekker kostandene til NORSKOG i forbindelse med denne type vurdering.

Grønn konkurransekraft

Utvalget som la frem rapporten Grønn konkurransekraft besto av Connie Hedegaard og Idar Kreutzer. Begge har bred internasjonal og nasjonal erfaring både fra politikk og næringsliv.

NORSKOG hadde flere møter med utvalget, både alene og i samarbeid med andre konstellasjoner. Rapporten fra utvalget skilte seg ut i strømmen av mer eller mindre tannløse arbeider med samme overordnede formål, men fra ulike innfallsvinkler. Sannsynligvis fordi den ektefølte hensikten med akkurat denne rapporten var å se en felles utfordring, i motsetning til normalen som var å unngå å pådra departementet ansvar og merarbeid.

Utvalget begrunnet og definerte en retning for nødvendig utvikling, der både næringsliv og myndigheter samarbeider mot felles mål. Dette følges opp av utvalget med prinsipper som må legges til grunn for tiltak og virkemiddelbruk. Sist men ikke minst plasserer utvalget ansvaret for gjennomføringen direkte på statsministeren.

Grønn skattekommisjon

Ytterligere et utvalg, under navnet «Grønn Skattekommisjon», hadde som oppgave å vurdere hvordan et grønt skatteskift kunne bidra til bedre utnyttelse av samfunnets ressurser. NORSKOG møtte utvalget for å presentere potensialet som ligger i skognæringen, sett i lys av utvalgets antatte målsetting. Møtet med utvalget var nedslående. Utvalgets fortolkning av eget mandat var begrenset til en gjennomgang av eksisterende miljøavgifter og dessuten behovet for nye. Herunder vurderte utvalget også avgifter på skogsdrift! Det var ikke lagt opp til endringer eller utvikling av nye overordnede strategier for å stimulere en ønsket utvikling. NORSKOG hadde forventet at utvalget ville foreslå skatte- og avgiftsmessige endringer med formål om å stimulere grønne verdikjeder og vri konsumet i en grønnere retning. Utvalget hadde åpenbart ingen tanke for hva som var grunnleggende målsetting for oppgaven det hadde påtatt seg, men definerte selv arbeidet til å overfladisk skulle evaluere eksisterende system. Dette vakte allmenn oppsikt, selv blant politikere på Stortinget, som hadde en helt annen oppfatning av hva som var bestilt. Rapporten ble nok et godt eksempel på manglende felles måloppfattelse på myndighetsnivå.

Bioøkonomimeldingen

Det var knyttet store forventninger også til Bioøkonomimeldingen, siden akkurat denne nødvendigvis måtte spille rollen som den overordnede visjonen for en lang rekke andre offentlige arbeider. Meldingen ble utformet av flere departement og undertegnet av 10 Statsråder. Antakelsene om at marin sektor ville få en dominerende rolle i arbeidet ble gjort til skamme, og grønn sektor ble viet tung oppmerksomhet. Med dette ble en serie av offentlige drøftinger rundt skognæringen beseglet med en sterk avslutning på næringens vegne. Svakheten også med dette meldingsarbeidet er imidlertid mangelen på oppbrutte delmål og konkret ansvarliggjøring av alle som på ulike måter påvirker en ønsket fremdrift. I den sammenheng bør Bioøkonomistrategien for Innlandet trekkes frem som et eksempel på det motsatte - et forbilledlig operativt strategidokument som innlemmer både offentlige og private aktører. Men, det er samtidig verd å minne om at en melding skal angi en politisk kurs, mens konkrete bevilgninger må komme i statsbudsjettet. Så nå er vi spent på realisereringen av ambisjonene.

De enkle og logiske løsningene er oftest de realiserbare. Spesielt i kombinasjon med at alle som er en del av løsningen forstår sin rolle og sine ansvarsoppgaver langs veien mot målet. Dette er en grunnleggende forutsetning for koordinert og systematisk fremdrift mot en grønn omstilling.

Friluftsmeldingen

I meldingen «natur for livet», tildeles kommunene et betydelig ansvar for å bruke Plan- og Bygningsloven for å sikre naturverdier. Den samme utviklingen ser vi i forhold til biologisk mangfold. NORSKOG legger samtidig merke til at regjeringen vil kartfeste friluftsområder i landets kommuner. Veien er kort fra at et friluftsområde er kartfestet til det er regulert gjennom Plan- og bygningsloven. I lys av erfaringene fra bruken av «landskapsvernområder» tidligere, er det en overhengende fare for at også dette i praksis kan innebære at områdene ikke lenger kan brukes til næringsformål, uten at det utløses erstatning. NORSKOG advarte derfor komiteen mot en utvikling som vil kunne skape sterke konflikter. Kort tid etter behandlingen av Friluftsmeldingen slo Stortinget fast at områder avsatt for friluftformål gjennom Markaloven skal utløse erstatning for ulempene dette medfører. NORSKOG mente derfor at tilsvarende erstatningsvern som i Markaloven også skulle legges til grunn dersom friluftsområder utenfor Marka blir regulert. Dette prinsippet er viktig og vil ha ytterligere forsterket betydning dersom tilsvarende praksis innføres som tiltak for å ivareta «biologisk mangfold». NORSKOG lyktes med å fjerne den urimelige praksisen rundt «landskapsvern» og «nasjonalpark» som ikke ga grunneier et erstatningsvern. En praksis der kommunene regulerer spesialområder uten at det utløser erstatning er et kraftig steg tilbake, og en underlig hilsen fra en borgerlig regjering.

NORSKOG er også svært kritisk til at systemet med «naturindeks» synes å kunne få en ny rolle i norsk naturforvaltning. Indeksen er en beskrivelse av ulike naturtyper og hvordan disse i dag skiller seg fra en naturlig og uberørt tilstand. Forskjellen mellom en antatt naturlig tilstand og dagens reelle situasjon, i det enkelte økosystem, brukes som grunnlag for å tallfestet en bedømmelse av «avviket». Tallet brukes som en indeks for situasjonen, eksempelvis for skog. Indeksen har en lang rekke svakheter og er uegnet for annet enn som teoretisk indikator på retningen av utviklingen. NORSKOG frykter at indeksen tas i praktisk anvendelse under avveininger rundt konkrete arealsaker, slik også INON tidligere ble brukt.

Industrimeldingen

Sterke og helhetlige verdikjeder betinges av et effektivt industriledd. Fra situasjonen med Tofte har den skogbaserte verdikjeden førstehånds kunnskap om de norske betingelsene for industri. Ny industri utvikles som oftest ved knoppskyting fra etablert industri. Når Norge nå i stor grad mangler denne drivkraften innen treforedlingsindustrien så er veien fram til ny industri krevende. I en slik situasjon er det viktigere enn noen gang å ta vare på den eksisterende tremekaniske industrien. Både for å ivareta eksisterende industri, og for å utvikle ny så må rammevilkårene for industri i Norge bli minst like gode som i konkurrerende land. NORSKOG har derfor sterke forventninger til den annonserte Industrimeldingen som for tiden lar vente på seg. Her forventer vi å se at prinsippet om næringsnøytralitet er vraket og en tydelig vilje til å utvikle fremtidens industri.

To tanker samtidig

I enkelte norske departementale kretser har rolleforståelsen over tid utviklet seg i en uheldig retning. Enkelte sentrale personer uttrykker direkte at et «samarbeid» mellom næringslivet og departementsmiljøene er i konflikt med myndighetenes habilitet. Om man sammenligner med andre land er denne holdningen like fremmed som den her er konserverende, og er et tegn på manglende ansvar- og helhetsforståelse. De ulike fagdepartementene har naturligvis sine ansvarsfelter å ivareta, men da innenfor de nasjonale strategiene for ønsket utvikling. I det øyeblikket subjektive faglige prinsipper påvirker resultatet sterkere enn de overordnede strategiene, vil utvikling i beste fall ta tid. Uansett er det på tide med en grensegang mellom hva som er ønsket samhandling, mot det som kan kalles uønsket innblanding. Svaret på dette vil variere sterkt mellom ulike departementer.

NORSKOG mener det vi nå må kaste tanken om næringsnøytralitet over bord for godt, og at effektive virkemidler utvikles i nær dialog mellom næring og departementer. Bare på denne måten kan vi utvikle grønne, fremtidsrettede og strategisk viktige verdikjeder for Norge. Med den fremtiden Norge går i møte er det hevet over all tvil at et effektivt samarbeid mellom næringsliv og departementer, kombinert med sterk politisk ledelse, må til for å utvikle et fundament for fremtidig velferd.

Eksport av virke

Under finanskrisen i 2008 ledet NORSKOG an i arbeidet for å sikre logistisk tilgang til et større marked. På dette tidspunktet kunne vi registrere at skogsråstoff var etterspurt i deler av et verdensmarked der vi av geografiske årsaker manglet eller hadde begrenset tilgang. I våre anbefalinger til den daværende Regjeringen uttrykte NORSKOG at skognæringen i Norge i liten grad kunne påvirke et internasjonalt marked, men at regjeringen i lys av situasjonen burde prioritere langtrekkende og kostnadseffektive transportmidler. Dette både for å dempe risiko for manglende avsetning og samtidig øke flyten av virke i det øyeblikket markedssituasjonen ble endret. NORSKOG drev over lang tid intensiv politisk påvirkning for å skjerpe oppmerksomheten mot markedstilgang som verktøy for å øke avvirkningen og holde primærleddet i aktivitet, samtidig som vi med dette kunne vise til en vedvarende strøm av råvare som sikret norsk industri tilgang. Dette utløste utredninger av tømmerkaier og løsninger for jernbane. Store deler av verdikjeden vurderte det som en trussel å åpne slusene for eksport av norsk råvare. NORTØMMER var på dette tidspunktet ansett som et «svikefullt» foretak fordi selskapet eksporterte opptil 50% av sitt volum ut av Norge. I dag er eksport en viktig del av salget for alle tømmerorganisasjonene.

Som største bruker av jernbane klarte skognæringen å argumentere frem en plan for tiltak for gods på bane med prislapp på 6,5 milliarder kroner i Nasjonal Transportplan. Dette er viktig for å redusere transportkostnadene og gjøre en størst mulig del av skogen økonomisk drivverdig.

Satsingen på kaier og jernbaneterminaler, som vi bidro til å utløse under og etter finanskrisen, ble paradoksalt nok selve redningen da industridøden slo inn for fullt i Norge noen år senere. Akkurat slik NORSKOG hadde tatt høyde for i sin argumentasjon under finanskrisen. I dag eksporteres store volumer, særlig av massevirke, og er selve grunnlaget for norsk tremekanisk industri. Eksport av massevirke er en forutsetning for å kunne levere sagtømmer til tremekanisk industri.

Etterspørselen etter skogsvirke vil variere over tid. Verdikjeden skog, fra stubbe til ferdig produkt, er lang. I denne kjeden er det skogeieren som best tåler svingninger i etterspørsel. Skogeieren kan la skogen stå og legge på seg 3% volumtilvekst i året i påvente av bedre avsetning. Men, leddene i mellom, slik som entreprenører, transportører, og norsk industri er avhengig av en jevn aktivitet og skogeier er avhengig av at de andre leddene fungerer. Eksport er da løsningen for å skape stabil aktivitet i verdikjeden. Eksport av virke må likevel ikke bli et mål, men være et middel. Derfor var det gledelig å se at eksporten av sagtømmer ut av Norge falt betydelig i 2016 som følge av økt innenlands etterspørsel. I Norge har tilbudet av virke i en periode vært større enn etterspørselen. Eksporten bidrar da for å skape balanse i markedet og som et priskorrektiv slik at skogeier oppnår en best mulig pris for sitt virke. Eksporten gjør det mulig å holde en høy avvirkning og vise potensielle investorer i ny norsk industri at det er trygghet for råvare ved etablering i Norge.

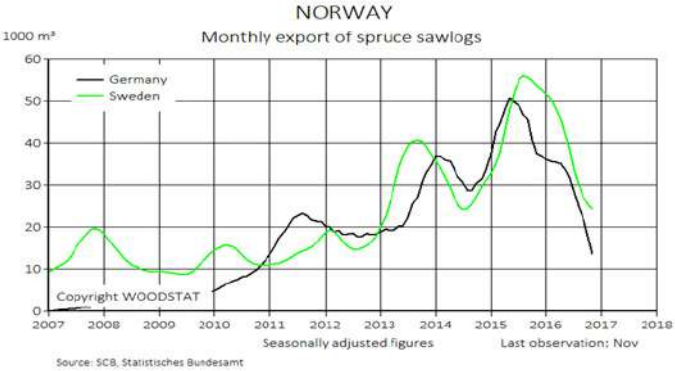

Figuren viser at eksporten av gran sagtømmer falt betydelig i 2016, årsaken er økt innenlands etterspørsel, noe som er en svært gledelig utvikling.

Verdikjeden i historien

Skognæringen har bidratt sterkt til utformingen av Norge. Det var skogressursene og nærheten til kysten som løftet velferden i et fattig land ved å legge grunnlaget for utviklingen av skipsfart og internasjonal handel. Handel med rundvirke og trelast, ble senere erstattet med langfibret masse fra kombinasjonen av skog, vannfall og sjøvei. Først i senere tid ble skogens rolle svekket. Verdikjeden skog- og tre har hatt en oppsiktsvekkende svak utvikling siden årtusenskiftet. Situasjonen i prosessindustrien er hovedårsaken, og særlig som følge av overgangen fra trykk til digital kommunikasjon. Denne traff markedet med full kraft i løpet av noen få år med tyngdepunkt rundt nettopp år 2000. I forkant av dette genererte «skog- og tre» like store verdier til BNP som «fiskeri- og havbruk». Prosessindustriens fall i nyere tid som startet med Union i Skien og endte med Tofte på Hurum kunne imidlertid knapt ha foregått mer skånsomt for næringen. Rekken av nedleggelser førte naturligvis til massevirkevolumer som manglet avsetning. Tofte var i en særstilling, fordi fabrikken var bygget ved sjø for mottak av importvirke – noe som også var faktum inntil de øvrige virksomhetene kollapset og et stort volum ble tilgjengelig til fallende priser i det norske markedet. Tofte overtok disse volumene og kamuflerte dermed effekten av industridøden. Da også Tofte ble lagt ned utløste det i praksis effekten av helheten.

Som et lykketreff falt samtidig kronekursen både i Norge og Sverige. Norsk krone falt mer enn den svenske. Den samlede effekten av dette for skognæringen i Norge var at svensk industri – valutabetinget, ble foretrukket leverandør av trebaserte produkter i verdensmarkedet. Det ble samtidig relativt sett billigere å kjøpe massevirke i Norge for å forsyne svensk industri, parallelt med at norsk trelastmarked ble uinteressant for svenskene. Tømmeromsetterne, slik som NORTØMMER, omstilte seg raskt og fant nye kunder utenfor Norge slik at skogeierne i liten grad opplevde avsetningsproblemer. Alt i alt utløste dette en meget gunstig situasjon for norsk skog- og trenæring. Det ga økt avsetning av massevirke og et trelastmarked i fred for «ubehagelig» konkurranse.

Prosessindustrien

Norske Skog fikk i 2016 reforhandlet gjeld og skaffet seg et pusterom fram til desember 2019. Borregaard går godt og utvikler sin virksomhet videre med ny produksjon og nye produkter. I Sverige og Finland er det vedtatt investeringer i ny industrikapasitet størrelsesorden 50 mrd. NOK. Bare SCA sin investering i Östrand nord for Sundsvall vil alene øke etterspørselen etter massevirke med 2,3 millioner m3 massevirke. Totalt forventes det at nyinvesteringene vil føre til økt etterspørsel etter massevirke til svensk industri på rund 12 millioner kubikkmeter i året. Dette kan ikke dekkes fra svenske skoger og mye må komme fra Norge og Baltikum. Vi har så vidt begynt å merke en effekt av dette på massevirkeprisen, men effekten forventes å øke i 2018 da den nye kapasiteten gradvis fases inn. Utviklingen i Sverige er positiv for prisbildet, men den gjør det ikke lettere å etablere ny industri i Norge som må konkurrere med de svenske gigantene om råstoff.

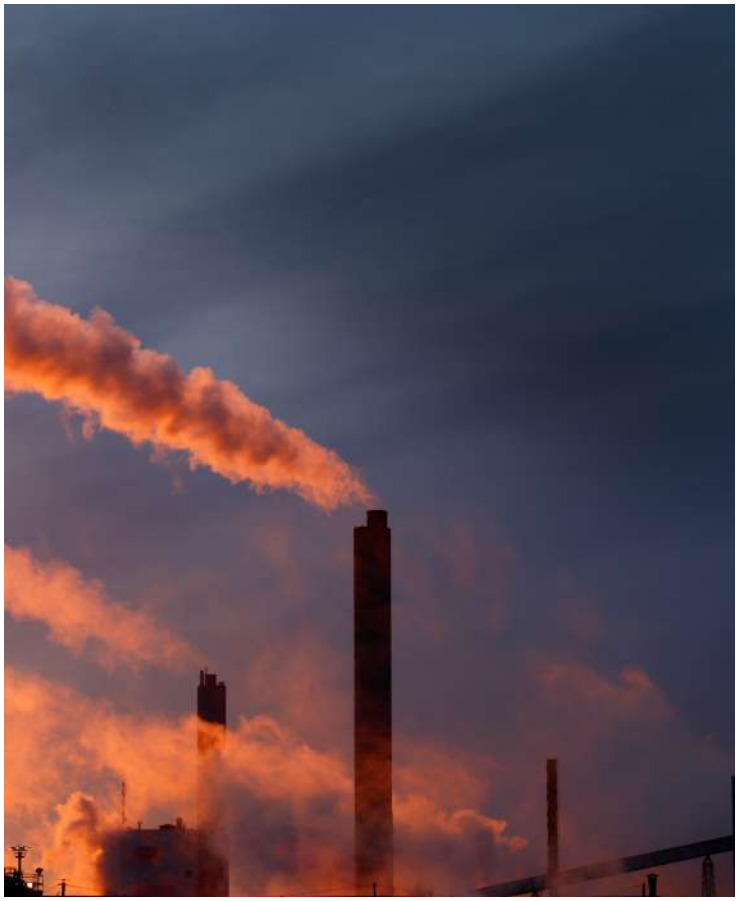

Trelastmarkedet

Det norske trelastmarkedet er tradisjonelt sikkert, siden byggeaktiviteten i Norge i stor grad er trebasert og mindre konjunkturutsatt enn i andre land. Nordmenn bruker mye penger på bolig. Noe tabloid uttrykt bygges det nytt i gode tider og renoveres i dårlige. Begge aktivitetene krever trevirke. Så lenge svensk sagbruksindustri har avsetning i verdensmarkedet og valutaforskjellen mellom Norge og Sverige ikke trekker svensk trelast til landet, har norske sagbruk og trebearbeidende industri det norske markedet i fred. Nå er tiden inne for å legge til rette slik at også fremtidens byggenæring baseres på norsk trevirke.

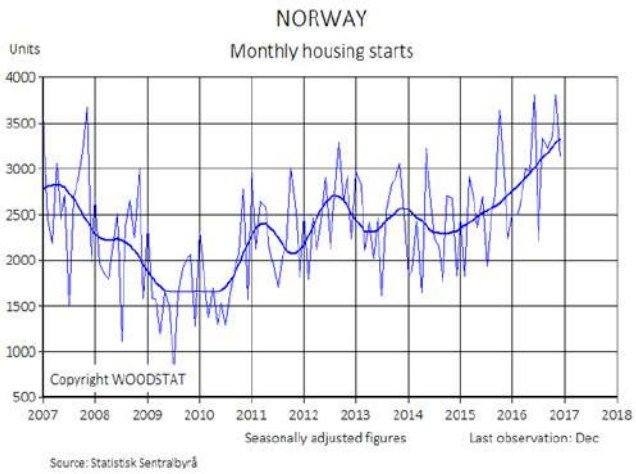

Boligmarkedet utviklet seg godt i 2016 og har hentet seg inn etter finanskrisen. Prognosene fremover synes også å være gode. Høy byggeaktivitet både i Norge og Sverige, kombinert med forholdsvis lave lagre av trelast, gir grunnlag for en forventning om økte priser på både trelast og sagtømmer i 2017. De største aktørene, Moelven og Bergene Holm hadde et godt år i 2016, de investerer for fremtiden og bygger seg opp. Dette er gode tegn for skogbruket i Norge.

Ny industri

Det har både vært snakket om og jobbet med etablering av ny treforbrukende industri i Norge i flere år. Nå begynner vi å se at dette blir en realitet. Hunton på Gjøvik investerer i ny fabrikk for produksjon av trefiber-basert bygningsisolasjon.
Det er over tid gjennomført en satsing på utvikling av massivtrebygg i Norge. Innovasjon Norge har bidratt til å mobilisere disse kreftene. Studentboliger på Ås ble bygget i massivtre fra Østerrike. Dermed fikk man opp de første fyrtårnsbygg. Det har også blitt bygget høyhus i Bergen, og studentboliger på Moholt i Trondheim. Nå investerer Hunton og StangeSkovene i produksjonsanlegg for massivtrebygg på Kongsvinger.
Ski Bygg AS og Splitkon AS bygger massivtrefabrikk for i overkant av 200 millioner kroner på Åmot i Buskerud og vil med det få en av Europas største fabrikker for limtre- og heltrekonstruksjoner.
Bygging med tre er på full fart inn i det urbane byggeriet. Der man før måtte evangelisere bruk av tre overfor arkitekter kommer de i dag stadig oftere søkende på egenhånd. Det er nytt at tre blir et valgt materiale fordi det er kostnadseffektivt. Gjennom digital planlegging og bestilling fra leverandørene får man færre feil og mer prefabrikkert produksjon. Byggeplassen blir forvandlet til en montasjeplass og de ulike fag og leveranser kommer til riktig tid på riktig plass. Trebygget vinner altså terreng.

Et par fabrikker for trepellets er under planlegging og minst en av dem er nær fasen for kapitalinnhenting.

Flere aktører har planer om å bygge biodrivstoff-fabrikk og grunnlaget for disse ble tryggere med det innblandingskravet som ble nedfelt i statsbudsjettet. Likevel ser det ut til at teknologien ennå er umoden og vi må nok vente en stund til før denne produksjon kommer i gang i Norge. Noen prosjekter har likevel utkrystallisert seg som sannsynlige, og det er kanskje ikke lenger et spørsmål om det blir produksjon av biodrivstoff i Norge, men når og hvor.

Styret ser optimistisk på den utviklingen vi ser i næringen og håper at det vi nå ser er de første tegnene på en ny vår.

Konkurranse og effektivisering i tømmermarkedet

NORSKOG har i alle år argumentert for at konkurranse i tømmermarkedet vil drive avvirkningen og være til fordel for skogeierne. Skogeiersamvirket som ikke har ønsket konkurranse har protestert på dette, men utviklingen i avvirkningen i Norge levner ingen tvil. Konkurranse øker avvirkningen. I 2014 ble det avvirket 10,1 mill. m3 i Norge, i 2015 økte avvirkningen til 10,3 og i 2016 til 10,5 millioner m3. Vi må helt tilbake til 1998 for å finne et høyere volum. Avvirkningsøkningen har ikke kommet på grunn av økt tømmerpris, men på tross av tømmerprisutviklingen. Den er drevet av konkurransen mellom tømmerkjøperne, der NORTØMMER nå er eneste tømmeromsetter utenfor samvirket.

Styret er meget tilfreds med utviklingen i NORTØMMER. Etter to vanskelig år, med underskudd på drifta, leverte NORTØMMER for 2016 et rekordhøyt driftsresultat og oppnådde omsetningsrekord både i volum og kroner. 1,4 millioner m3 ble omsatt gjennom NORTØMMER i 2016. For 20 år siden var volumet på ca. 300.000m3. Ansatte og styret i NOTRØMMER har gjort en formidabel innsats, alle ledd i forretningsprosessen er gjennomgått, kostander kuttet, risikoelementer eliminert. Resultatet av dette er at NORTØMMER har bransjens laveste kostander pr omsatt kubikkmeter virke, og er en konkurransedyktig aktør for fremtiden.

Hvorfor fokuserer NORSKOG på konkurranse? Jo, tømmerprisen har falt jevnt og trutt siden 1950-tallet. For skogeieren har noe av effekten av dette blitt bremset av en formidabel effektivitetsutvikling slik at rotnettoen har falt vesentlig mindre enn virkesprisen. Den teknologiske utviklingen innen tømmeravvirkning gikk raskt og med til dels store sprang på 60-70 og 80-tallet. Denne utviklingen har nå flatet ut. Som skogeiere er vi avhengige av at vi har en lønnsom norsk industri. Selv ønsker vi en høyest mulig tømmerinntekt. Det betyr at alle kostnader mellom skogeier og industri må reduseres til et minimum. Mye kan hentes innen effektivisering av transport og andre logistikkløsninger, noe industrien i samarbeid med skogeierorganisasjonene jobber meget godt med. Men, konkurransen mellom tømmeraktørene gjør at ingen kan legge på seg daukjøtt, kostnadene må reduseres, samtidig som kvaliteten i tilbudene økes. Konkurransen om vårt tømmer fører til høyere tømmerpris og bedre tjenester til skogeier. Det er selvfølgelig noen ulemper med denne konkurransen, men i det store og hele er vi tjent med konkurranse. Den er grunnlaget for næringslivets evolusjon. Styret er stolt av den utviklingen NOTRØMMER har hatt over tid, den var ikke selvsagt og har ikke kommet av seg selv. Bak en slik utvikling ligger hardt arbeid fra alle ansatte, men også dyktige og krevende kunder som bidrar til å utvikle selskapet. Når NORTØMMER nå er eneste gjenværende konkurrent til skogeiersamvirket så understreker det hvor viktig det er at tømmerselskapet vårt opprettholdes.

Samferdsel

Regjeringen har hatt infrastruktur som satsingsområde og her har de virkelig levert. Skog- og trenæringen er en distriktsnæring som konkurrerer i internasjonale markeder både hjemme og ute. Næringen er svært transportintensiv, og etter nedleggelsene i treforedlingsindustrien i 2012 og 2013 har transportavstandene og dermed også næringens transportkostnader økt ytterligere.

De siste årene er det gjort mye for å effektivisere transporten i skognæringen. Tillatt vogntoglengde og totalvekt for tømmervogntog er økt til 24 meter og 60 tonn og 90% av riksvegnettet er nå åpnet for denne belastningen. I tillegg er det fattet vedtak om å gjøre modulvogntogordningen til en permanent ordning. Alle disse tiltakene vil etterhvert gi næringen lavere transportkostnader og økt konkurranseevne. Resultatene av de tiltak som er gjennomført viser også at det er viktig å fortsette effektiviseringsarbeidet for å realisere små og store innsparingspotensialer. Samtidig er det nødvendig å minne om behovet for å sette av nok ressurser til gjennomføringen av politiske vedtak. Modulvogntogordningen som ble gjort til en permanent ordning 15. september 2014 har fortsatt ikke gitt grunnlag for noen innsparinger i skog- og trenæringen. Norsk næringsliv er nå inne i en viktig omstillingstid. Både for skogbruk, skogindustri, arbeidstakere, skogeiere og entreprenører er det svært viktig at norsk næringsliv posisjonerer seg for å ta del i framtidig verdiskaping basert på grønne ressurser. For å styrke norsk næringsliv mener NORSKOG at satsingen på samferdsel i større grad må innrettes mot næringslivets behov

Vegtransport

For næringslivets transporter er det svært viktig at vegnettet har god gjennomgående standard. I skog- og trenæringen er standarden på og klassifiseringen av vegnettet i stor grad avgjørende både for lass-størrelse og transportkostnader. Transportetatenes omtale av fylkesvegnettet gir derfor grunn til bekymring for utviklingen av dette vegnettet:

- Vedlikeholdsetterslepet er estimert til 50–85 mrd. kroner.
- Det er en årlig underfinansiering på 1,5-2 mrd. kroner til drift og vedlikehold.
- I dag har bare 50 % tilfredsstillende dekketilstand.
- Den gjennomsnittlige risikoen for å bli drept eller hardt skadd pr. kjørte km er om lag 50 % høyere enn på riksvegnettet.

Det er viktig at fylkesvegene ikke reduseres til et annenrangs vegnett med dårlig framkommelighet og høy skaderisiko sammenlignet med riksvegnettet. Slik fylkeskommunenes økonomiske handlingsrom er, ser det ikke ut til at de kan redusere vedlikeholdsetterslepet og fjerne flaskehalser på sitt vegnett uten økonomiske bidrag fra statlig hold. Det bør derfor etableres et fornyelsesprogram for fylkesvegene i tråd med anbefalingene fra transportetatene.

For skog- og trenæringen er det avgjørende at det som en del av et slikt program eller gjennom en egen øremerket bevilgning settes i gang et systematisk arbeid for å fjerne de viktigste flaskehalsene i fylkesvegnettet. Konkret innebærer det at det må lages en plan for forsterkning eller utskifting av bruer som hindrer effektiv næringstransport og verdikjeden skog har foreslått et bruprogram på 300 millioner kroner.

Våre nabo- og konkurrentland Finland og Sverige forbedrer stadig vilkårene for sin skogindustri ved å åpne for bruk av lengre og tyngre vogntog. Sverige har nå åpnet for maksimal totalvekt for vogntog på 76 tonn, men dette gjelder foreløpig kun 8% av vegnettet. Finland har derimot gjort 74 tonn til en generell ordning og det alt vesentlige av vegnettet er åpnet for dette nivået. Finnene tester nå også ut vogntog på 104 tonn på en avgrenset strekning. Vogntogene er på 33 meter og har 13 aksler. Det er viktig at Norge holder tritt med denne utviklingen. Det var derfor meget positivt at Stortingets næringskomite i sin behandling av skogmeldingen også foreslo en prøveordning med 74 tonn i Norge. En slik prøveordning jobber nå skognæringen med å igangsette.

Jernbane

De siste årene er det gjort betydelige investeringer i jernbaneinfrastrukturen, og for persontrafikkens del har satsingen vært vellykket. Dessverre har det ikke vært noen tilsvarende satsing for å styrke godstransporten på bane. Vi mener satsingen framover i mye større grad må innrettes for å styrke næringslivets konkurranseevne og mulighetene for å overføre gods fra veg til bane.

Skog- og trenæringen har som ledd i arbeidet inn mot Nasjonal Transportplan gjennomført en prosess sammen med Jernbaneverket for å kartlegge hva som skal til for at virkestransporten på bane skal kunne effektiviseres. Resultatene av de analyser som er gjennomført reflekteres i stor grad i transportetatenes grunnlagsdokument til NTP. Forslaget omfatter bl.a. nye kryssingsspor, banetilkoblinger, elektrifisering, fjernstyring og bygging av nye tømmerterminaler.

De tiltak som transportetatene har foreslått vil åpne for bruk av lengre tog og gi kortere framføringstid, mer standardisert driftsform og mindre biltransport. Til sammen legger dette grunnlaget for en vesentlig effektivisering av transporten. Reduserte transportkostnader vil i neste omgang styrke næringen og åpne for økt aktivitet og økt verdiskaping. På bakgrunn av det er det nå viktig at de godstiltak som transportetatene har foreslått prioriteres og gjennomføres raskt.

Halvparten av det tømmervolumet som transporteres på bane i Norge i dag transporteres over Solørbanen. Derfor vil den pakken av tiltak som transportetatene foreslår på strekningen Kongsvinger–Elverum–Hamar få spesielt stor betydning for skog- og trenæringen. Fjernstyring og bygging av kryssingsspor vil øke kapasiteten på banen, og det er i dag det aller viktigste.

Elektrifisering vil åpne for kjøring med lengre tog og gi lavere driftskostnader. I tillegg vil elektrifisering «åpne» denne strekningen for treforedlingsdustrien i Østfold som har basert seg på bruk av elektrisk drevne tog. Bygging av banetilkoblinger både på Kongsvinger, Elverum og Hamar vil redusere kjøretiden på et lass fra Gudbrandsdalen, Sørli eller en framtidig Rudshøgda-terminal til Karlstad med inntil 3 timer. Til sammen vil dette gjøre jernbanen til et svært effektivt transportsystem.

Elektrifisering av strekningen Kongsvinger-Elverum-Hamar vil i tillegg åpne en ny transportrute for elektrisk drevne tog mellom Dovrebanen ved Hamar og Kongsvinger-banen mot Sverige. Med en slik forbindelse øker mulighetene for å overføre gods fra veg til bane. Elektrifisering av denne strekningen vil i tillegg avlaste deler av Dovrebanen, Hovedbanen og Kongsvingerbanen. Dette er alle banestrekninger som i dag har liten kapasitet.

På bakgrunn av den betydning strekningen Kongsvinger–Elverum–Hamar har for skogbruk og skogindustri i Oppland og Hedmark, og vil kunne få for å sikre effektiv virkesforsyning til treforedlingsindustrien i Østfold, mener vi at fjernstyring og elektrifisering av denne strekningen bør forseres og gjennomføres i perioden 2018-2021.

Det er tatt initiativ for å etablere ny masseforbrukende skogindustri i Norge. De fleste initiativ som nå utredes krever betydelige volum. Jernbanen vil derfor kunne få betydning både for lokalisering, virkesforsyning og uttransport av varer fra ny industri.

Sjøtransport

Både massevirke og biprodukter fra sagbruksindustrien må i flere år framover fraktes med bil, jernbane eller båt ut av landet. Derfor er det viktig at satsingen på tømmerkaier også legger til rette for uttransport av flis fra sagbrukene. Regjeringen har satset på å støtte skognæringen gjennom tilskudd til utbygging av tømmer- og fliskaier over Landbruks- og matdepartementets budsjett. Rammene er fordoblet under nåværende regjering. NORSKOG er godt fornøyd med denne satsingen og arbeider for at den videreføres.

Et år med skatt i fokus

2016 ble et år der de store skattediskusjoner og – endringer kom på dagsordenen. Regjeringen varslet kort tid etter sin tiltredelse at de ville ta en full gjennomgang av Landbruksbeskatningen. I tillegg ble hele det øvrige skattesystemet gjenstand for oppmerksomhet gjennom Stortingsmeldingen «Bedre skatt» og senere innstillingen fra finanskomiteen.

For skogbrukets del resulterte dette i en helt ny beskatningsmodell. For de minste skogeierne, som heretter ikke driver virksomhet i næringsmessig forstand, ble det flat kapitalskatt allerede fra 2016. Disse trenger ikke levere næringsoppgave eller Landbruksskjema, men kan rapportere direkte inn på selvangivelsen. Samtidig beholder de alle fordelene ved skogfond og tilskuddsordninger. Dette er et viktig forenklingsgrep som vi mener vil bidra til både bedre råstofftilgang og bedre økonomi for de minste skogeierne. Flat kapitalskatt er det vi ønsker at alle skogeiere skal få, og vi vil derfor fortsatt arbeide for det.

For de større skogeierne trer beskatningsendringen i kraft fra 2017. Da er gjennomsnittsligningen fjernet i sin helhet, og en ny utjevningsordning, tømmerkonto, er på plass. Det er slik sett en seier for skogbruket at myndighetene nå har innsett at det er avgjørende med spesialordninger for denne næringen, da den skiller seg fra de fleste andre næringer med sitt lange tidsperspektiv. Den nye ordningen er bedre på de fleste områder, men fordelene som var rundt generasjonsskifte, i form av skattefordeler ved oppstarts- og avbruddslikning, er fjernet. Vi arbeidet derfor for å beholde den gamle ordningen, alternativt å få inn en ny ordning med nedskriving av 10% av kostpris over skogfond for å «smøre» generasjonsskiftene. Dette fikk vi ikke gjennomslag for. Vi vil likevel rose Finansdepartementet for å lytte til næringen for å forstå dens utfordringer.

Arbeidet med å fjerne formuesskatten på arbeidene kapital fikk også et stort gjennomslag i 2016. Da ble det i skatteforliket en bred enighet om å skille mellom næringsrelatert, arbeidene kapital og annen privat formue. Selv om verdsettingsrabatten på næringskapitalen bare ble 10% for 2017, så er det et viktig skritt i riktig retning. Sammen med Alliansen for norsk, privat eierskap vil NORSKOG arbeide videre med å få fjernet denne svært skadelige skatten i sin helhet. Den største seieren for skogbruket hva gjelder formuesskatt er at forslaget om å øke skogfaktoren fra 5 til 10 ikke ble noe av. Dette ville ha ført til en fordobling av formuesverdiene på skog, med tilhørende høyere formuesskatt. Vi er fornøyde med at våre argumenter på dette feltet ble vurdert og akseptert.

Gevinst ved realisasjon av skog i forbindelse med skogvern er fritatt for beskatning. Gevinsten fra vern av skog vil heller ikke være skattepliktig for selskap med deltakerfastsetting og aksjeselskap. Derimot har gevinsten blitt skattlagt på deltagerne ved utdeling fra selskapet. Dette har NORSKOG ment har vært en feil i lovverket og har arbeidet for en endring. Det var derfor gledelig da det i forbindelse med statsbudsjettet ble vedtatt å gjøre et unntak for beskatning av deltaker i selskap med deltakerfastsetting ved utdeling fra selskap som skriver seg fra gevinst ved erstatning som følge av skogvern etter naturmangfoldloven. NORSKOG har mange medlemmer med denne selskapsformen og det er derfor ekstra hyggelig når vårt arbeid bærer frukter som våre medlemmer nyter godt av.

Det er fortsatt et arbeid å gjøre med å få like vilkår for enkeltpersonforetak som for aksjeselskapene. Så lenge konsesjonsloven ikke er endret og åpner for denne selskapsformen i landbruket, vil midler som er svært tiltrengt til investeringer fortsatt gå bort i skatt.

Skatt er et høyt prioritert saksområde i NORSKOG både mhp. kompetanse og politisk arbeid. Vi opplever stor anerkjennelse for vårt fagmiljø både fra politikere og departement, men også fra de mange skogeiere som henvender seg til NORSKOG for å få skatterådgivning.

Konsesjonslov

NORSKOG opplever at den operative delen av verdikjeden skog er helt samstemte om behovet for kraftig oppmykning av lovverket for omsetning av skog. I tillegg påpeker både SKOG22, Skogmeldingen og utvalget «Grønn konkurransekraft» behovet for en rasjonalisering av eiendomsstrukturen i skogbruket. Riktignok er det noen ytterst få organisajsoner som av partipolitiske og ideologiske årsaker kjemper mot endringer i konsesjonsloven, men stadig flere støtter nå NORSKOGs syn.

I jordbruket er det fremdeles en klart sterk motstand mot fjerning av blant annet priskontrollen. Når Stortinget i 2016 skulle behandle forslag til endringer i konsesjonsloven la NORSKOG opp til en strategi hvor målet var å oppnå forbedrede rammevilkår for skogbruket. Vi viste at vi ikke kunne oppnå det optimale, men samtidig måtte vi finne løsninger slik at vi kunne komme noen steg videre. NORSKOG foreslo derfor at man skilte mellom jord og skog. Begrunnelsen for dette er at jordbrukets inntekter delvis settes over statsbudsjettet, mens skogbrukets inntekter settes i et internasjonalt marked i full konkurranse. Skogbruket trenger derfor rammevilkår som gjør det mulig å tilpasse seg utviklingen i markedet og utvikle mer rasjonelle og effektive driftsenheter. Enkelte hevder at jordbruket og skogbruket oftest har samme eiere og derfor må være underlagt samme regime, men kun en fjerdedel av skogeiendommene i Norge drives i kombinasjon med jordbruk.

NORSKOG foreslo derfor at priskontrollen fjernes for rene skogeiendommer og for skogdominerte eiendommer. Løsningen fikk gradvis politisk fotfeste og Stortingsflertallet ba Landbruks- og matdepartementet utrede en løsning hvor rene skogeiendommer og eiendommer med mindre enn 35 dekar dyrket mark fritas for priskontroll. LMD skal sende forslaget ut på høring og saken skal behandles i Stortinget i vårsesjonen 2017.

NORSKOG hadde nok ønsket at grensen ble trukket høyere enn ved 35 dekar, men det var et knepent flertall i Stortinget som støttet saken i den første behandlingen så det er nok på dette nivå grensen for det mulige går. Vi er likevel fornøyd med at grensen for prisregulering på bebygde eiendommer har blitt øket fra kr. 2.500.000 til kr. 3.500.000.

NORSKOG mener også at boplikten burde fjernes fordi den gjør det vanskelig for mange unge å ta over eiendommen. En gjennomsnittlig skogeiendom i Norge gir en marginal inntekt, og man trenger derfor en annen jobb å leve av. I fortsettelsen leder dette til at generasjonsskifter utsettes. Det er hovedårsaken til at det er flere skogeiere på over 70 år enn under 40 år. Dette er ikke gunstig verken for aktivitetsnivå eller investeringer i skogen.

NORSKOG mener også at det bør åpnes for at skog kan eies og drives i selskapsform. Alle næringsutøvere kan velge hvilken organisasjonsform de vil bruke - bortsett fra landbruket som er bundet av konsesjonsloven. Aksjeselskap som eierform gir skattemessige fortrinn og mer kapital til investering i eiendommen og til kjøp av tilleggsareal. Etter vårt syn er det et paradoks at samtidig som landbruket har behov for store investeringer, så tvinger konsesjonsloven landbruket inn i den minst lønnsomme organisasjonsformen. Det attpåtil med velsignelse fra enkelte landbruksorganisasjoner! Men, det er ikke mulig å få politisk flertall for å fjerne boplikt eller AS som eierform i dag. Høyre/Frp-regjeringen skal ha ros for å ha løftet dette sakskomplekset opp på den politiske dagsorden og for sin vilje til forsøke å oppnå endringer i en mer liberal retning. Når målet er et grønt skifte fra olje- til bioøkonomi er forholdet til konsesjonsloven for skogbruket derfor en vannprøve på den politiske helhetsforståelse og gjennomføringsevne.

Det er et stadig uttalt politisk ønske om å utvikle skognæringen som et ledd i bioøkonomien. Å basere utviklingen på enkelte ildsjeler blant skogeierne er omtrent like realistisk som å utvikle fiskerinæringen gjennom råvareforsyning fra fritidsfiskere. Vi håper derfor at Stortinget innser at overdreven regulering av primærskogbruket bryter ned mulighetene for en viktig grønn verdikjede fra innsiden.

Ulv

NORSKOGs tydelige engasjement i spørsmålet om forvaltning av ulv er basert på de kraftige begrensninger den voksende ulvebestanden har, og vil kunne få, i årene som kommer for å utnytte jaktretten på eiendommene og for å drive utmarksbasert næring i de hardest rammede områdene. Den statlige tilretteleggingen for reetablering av en ulvebestand i Norge griper direkte inn i enkeltmenneskers livsvilkår, i den private eiendomsretten og er basert på at en mindre del av befolkningen skal bære belastningen på vegne av flertallet uten kompensasjon.

Utbyttet av elgjakten i grensekommunene i Hedmark og Oppland har gått kraftig ned de siste 5 årene, noe predasjon fra ulv er en klart medvirkende faktor til. NORSKOG har i året som gått bidratt til å fremskaffe kunnskap om dette.

Forvaltning av den raskt voksende ulvebestanden har vært et hett politisk tema i 2016. Etter at det ble klart at antall ynglende familiegrupper i Norge var flerdoblet i 2016 fra året før, var det knyttet stor spenning til Stortingsmeldingen «Ulv i Norsk natur» der både bestandsmålet og ulvesonen skulle opp til vurdering.

Ulveforliket som ble vedtatt 6. juni 2016 i Stortinget kom i stand etter en krevende politisk prosess, der man klarte å forenes om et bestandsmål på 4-6 familiegrupper og en videreføring av ulvesonen. Forliket skapte klare og konkrete forventninger i de berørte distrikter og kommuner om at bestanden av ulv skal reguleres i tråd med bestandsmålet. Stortinget understreket at det skulle tas hensyn til brede samfunnshensyn, som bosetting, livskvalitet, lokalt næringsliv, kulturlandskap og artsmangfold. Stortinget presiserte også at uttak av ulv over bestandsmålet skulle skje uavhengig av bufe og tamrein.

Da rovviltnemdene vedtok lisensjakt på to familiegrupper og et revirhevdende par innenfor ulvesonen i september lå det for første gang til rette for en effektiv og målrettet regulering av ulvebestanden i Norge. For å balansere ut klagene fra miljøorganisasjonene valgte NORSKOG å klage på vedtaket. Klagen var begrunnet med at vedtaket rettet seg inn mot øvre grense av bestandsmålet, og med at det ensidig var bygget på skadepotensiale på bufe og tamrein, mens hensynet til elgbestandene og de reduserte mulighetene for utnytting av jaktretten innenfor ulvesonen var neglisjert. Skuffelsen var stor hos berørte innenfor ulvesonen da Klima- og miljødepartementet satte rovviltnemdenes vedtak til side og avslo lisensjakt på ulv innenfor sonen. Begrunnelsen var utelukkende manglende skadepotensiale for bufe og tamrein.

NORSKOG fant det uholdbart da det viste seg at departementet har videreført en utdatert bestemmelse i rovviltforskriften, som begrenser de hensyn som kan tillegges vekt til bufe og tamrein. Dette blir sterkt graverende når det knapt nok er bufe igjen på utmarksbeite og det ikke er tamrein i ulvesonen. Det er dermed med viten og vilje skapt en umulig situasjon for en rasjonell forvaltning i tråd med Stortingets vilje. NORSKOG valgte på bakgrunn av dette, som eneste organisasjon, å melde seg ut av Sentralt Kontaktutvalg for Rovvilt. NORSKOG var også blant initiativtakerne til demonstrasjonene foran Stortinget og har vært av de kraftigste markeringene som har foregått i Oslo i nyere tid.

Tidligere mente mange at NORSKOG var radikale med sin skepsis til reetablering av ulv i Norge, noe som også ble uttrykt fra andre skogeierorganisasjoner. Men, slik situasjonen har utviklet seg er forståelsen for problemet økende og vi opplever at svært mange nå stiller seg bak NORSKOGs syn. NORSKOG har et godt og kraftfullt samarbeid med andre organisasjoner i denne saken, og har forventninger om en løsning som legger til rette for oppfølging av ulveforliket i løpet av inneværende år.

Styrets beretning 2016

NORSKOG er en medlemsorganisasjon for skogeiere i hele Norge. Administrasjonen er lokalisert i Oslo. Konsernet består av morselskapet NORSKOG og datterselskapene NORTØMMER AS som driver omsetning av tømmer og tilknyttede tjenester, Norsk Skogsertifisering AS som er et miljøsertifiseringsselskap, Glåmdal Skogservice AS som er totalleverandør av skogbrukstjenester, og Hovdmoen Terminal AS. NORSKOG eier også 46,7% av FORAN AS som er mor i et skogtakseringsselskap.

Resultatregnskapet for NORSKOG som konsern er gjort opp med et driftsoverskudd på kr 2 054.000 og et årsresultat etter skatt på kr 1 286.000.

NORSKOGs resultatregnskap er gjort opp med et driftsunderskudd på kr 3.175.116.
Ordinært resultat før skatt er et underskudd på kr 3.536.325, og årsresultat er et underskudd på kr. 2.780.798 Driftsresultatet er også i 2016 betydelig påvirket av ekstraordinære kostnader til omlegging av pensjonssystemet fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon. I 2016 har en ansatt fortsatt med ytelsesbasert pensjon frem til pensjonering. Etter dette er den ytelsesbaserte ordningen endelig avsluttet. Dette innebærer at pensjonsfondet overføres til ansatte, med en regnskapsmessig effekt på kr. 954.174. For fremtiden vil dette gi vesentlige kostnadsreduksjoner.

2016 har vært preget av at en rekke saker som angår skogbrukets rammevilkår har vært oppe til politisk behandling, slik som Skogmelding, Bioøkonomimelding, Grønn konkurransekraft, konsesjonsloven, full omlegging av skogbeskatningen, formueskatten, ulvepolitikken, med mer. Disse sakene er av stor viktighet for NORSKOGs medlemmer og styret har valgt å prioritere ekstra ressurser til det næringspolitiske arbeidet i meldingsåret.

NORSKOG har foretatt en betydelig nedbemanning og kostnadsreduksjon. Effekten av noen av de gjennomførte tiltak vil først komme i 2017 og 2018. Målet har vært å utvikle en driftsmodell som gjør organisasjonen mer fleksibel. Det politiske ambisjonsnivået blant medlemmer og administrasjon overstiger ressurstilgangen og det er viktig med en driftsmodell som tillater tilpasninger til markedsmessige variasjoner slik at konsernet samlet sett oppnår lønnsomhet. Styret er av den oppfatning at NORSKOG har en meget kompetent bemanning som er en stor ressurs for medlemmene og som har potensial for videre utvikling.

NORTØMMER har foretatt en omfattende effektiviserings og omstillingsprosess. Dette har ført til at selskapet har et historisk høyt omsetningsvolum og har lagt fram et driftsoverskudd på kr 5.714.559, noe som er det beste selskapet noensinne har oppnådd. Ordinært resultat før skatt er et overskudd på kr 4.060.616, og årsresultatet er et overskudd på kr. 2.319.286. Det er foretatt investeringer i kapasitetsøkning og opplæring som vil gi effekt for kommende år. Styret er meget tilfreds med utviklingen i NOTRØMMER og ser dette som svært viktig for å sikre ressurser til selskapets egen utvikling og til fremtidig finansiering av den medlemsrettede næringspolitikken og faglige virksomhet virksomheten i NORSKOG.

Norsk Skogsertifiserings resultatregnskap er gjort opp med et overskudd på drift på Kr. 27.637. Ordinært resultat før skatt et overskudd på kr. 29.566, og årsresultat er et overskudd på kr. 21.369.
Glåmdal Skogservice har et driftsoverskudd på kr. 574.227. Ordinært resultat før skatt er et

overskudd kr. 619.949, og årsresultat er et overskudd på kr. 463.168. Selskapet er fra årsskiftet 2016/2017 fusjonert inn i NORTØMMER.

Det er ikke pålegg om å lage konsernregnskap for underkonsernet bestående av NORTØMMER AS og Glåmdal Skogservice AS. Glåmdal Skogservice AS er konsolidert inn i NORSKOG konsernregnskap. Hovdmoen terminal har så liten omsetning at vi ikke konsoliderer dette i konsernregnskapet for 2016.

Styret og daglig leder bekrefter at forutsetning om fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet.

NORSKOG hadde i gjennomsnitt 10,5 årsverk i 2016, hvorav 3 kvinner og 10 menn.
Da selskapenes stillingskategorier er typiske mannsyrker er det få kvinner, men etter vår oppfatning er likestillingsspørsmål tilfredsstillende ivaretatt. Sykefraværet i morselskapet har i 2016 vært på 1,8%, tilsvarende tall for konsernet er 0,8 %. Arbeidsmiljøet er tilfredsstillende, og det har ikke vært skader eller ulykker i løpet av året. Konsernets virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.

Styret retter en stor takk til alle ansatte for innsatsen i 2016, og for den positive utviklingen konsernet NORSKOG har opplevd i meldingsåret.

Oslo, 1.mars 2017

Anne Gjerlaugsen Delphin	Anders Børstad	Haaken Eric Mathiesen
Styreleder	Nestleder	Styremedlem
Anders Christian Haneborg	Brede Bredesen Opset	Arne Rørå
Styremedlem	Styremedlem	Adm. direktør

NORSKOGs styre i 2016:

Fra venstre: **Brede Bredesen Opset** (styremedlem), **Anders Børstad** (nestleder), **Anne Gjerlaugsen Delphin** (styreleder), **Haaken Eric Mathiesen** (styremedlem), **Anders Chr. Haneborg** (styremedlem) og **Arne Rørå** (adm. direktør).

GRØNN
KONKURRANSEKRAFT

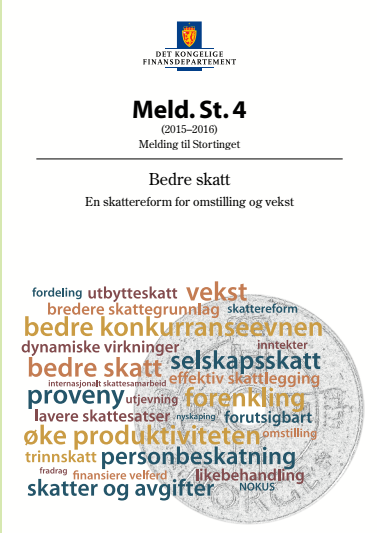
DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT
Meld. St. 4
(2015–2016)
Melding til Stortinget
Bedre skatt
En skattereform for omstilling og vekst
fordeling utbytteskatt vekst
bredere skattegrunnlag skattereform
bedre konkurranseevnen
dynamiske virkninger inntekter
bedre skatt selskapsskatt
internasjonalt skattesamarbeid effektiv skattlegging
proveny utjevning forenkling
lavere skattesatser nyskaping forutsigbart
øke produktiviteten omstilling
trinnskatt personbeskatning
fradrag finansiere velferd likebehandling
skatter og avgifter NOKUS

Departementene
Strategi
Kjente ressurser
– uante muligheter
Regjeringens bioøkonomistrategi

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT
Meld. St. 6
(2016–2017)
Melding til Stortinget
Verdier i vekst
Konkurransedyktig skog- og trenæring

Konsulentavdelingen

Skog-kompetanse stadig viktigere NORSKOG som et kompetansesenter for utøvende og profesjonelt skogbruk blir stadig viktigere.

NORSKOG har som ambisjon å kunne tilby topp skogkompetanse på de fagområder knyttet til utøvende skogbruk, hvor det ønskes bistand. Vi skal være skogeiernes faglige forsikring både på spisskompetanse og kapasitet. I dagens virkelighet med stadig kostnadsjakt ser vi at dette tilbudet blir stadig viktigere.

NORSKOG har mange dyktige medlemmer som samtidig er faglig krevende oppdragsgivere. Dette bidrar vesentlig til å bygge fagmiljøet i vår konsulentvirksomhet. I tillegg bygger vi kompetanse gjennom deltakelse i FoU prosjekter ofte i samarbeid med andre sterke fagmiljøer og internasjonale prosjekter også ofte i samarbeid med andre gode miljøer. De internasjonale prosjektene bidrar også til å gi impulser i forhold til faglige trender og ideer som kan være anvendbare også under norske forhold. FoU prosjekter og internasjonalt arbeid bidrar også til å gi et samlet arbeidsomfang og bredde i fagmiljøet, i en grad vi ikke ville ha mulighet ellers.

Fagmiljø er videre en forutsetning for god næringspolitikk. En betydelig sideeffekt av vårt arbeid med å holde en sterk fagavdeling med operativ erfaring fra alle ledd i skogbruket, er en kunnskapsbase for kvalitet i det næringspolitiske arbeid.

Bredt tjenestetilbud.

NORSKOG har et bredt tilbud til skogeiere og andre som har behov for skogfaglige tjenester. Spesielt har vi i 2016 hatt stor etterspørsel etter råd og tjenester innenfor spørsmål knyttet til:

- Skogbeskatning
- Frivillig vern
- Bistand ved generasjonsskifter
- Verdsetting av skog for ulike formål
- Skogsertifisering
- Kartbaserte digitale forvaltningssystem
- Hogstkvantumsvurderinger

Omfanget av saker knyttet til både skogbeskatning og frivillige vern har vært høyere i 2016 enn tidligere år.

I tillegg jobber vi med, og tilbyr tjenester innenfor:

- Bruk av GPS og IT-systemer som hjelpemidler i forvaltningen
- Strategisk planlegging og landskapsplanlegging
- Vedlikeholdsavtaler for skogbruksplaner og res sursoversikter
- Generell skogforvaltning og bestyrelser
- Forvaltningsplaner for storvilt

Endringer i skogsertifisering

Skogsertifisering er en stadig viktigere del av skogforvaltningen. I 2016 har vi spesielt fått erfare at systemene er ikke statiske. Vi har i dette året måttet forholde oss til følgende til dels krevende endringer eller endringsprosesser:

- Nye PEFC standarder inkludert ny skogstandard, som er tatt i bruk med tilhørende krav til kurs og opplæring.

- Ny ISO 14001 standard. Dette er ikke tatt i bruk i 2016, men forberedelser er startet for å kunne ta denne i bruk i 2017.

- Ny standard for FSCTM Controlled Wood, med tilhørende krav til blant annet utarbeidelse av en felles nasjonal risikoanalyse. Dette er et omfattende og krevende arbeid, av stor betydning for vår virkeseksport, og som har krevet betydelig innsats i 2016 og inn i 2017.

NORSKOG sammen med våre heleide selskaper Nortømmer og Norsk Skogsertifisering har samlet følgende sertifikater:

ISO 14001/PEFC Skogforvaltningssertifikat, i 2 versjoner tilpasset skogeiers ønske om egen involvering.

ISO 14001/PEFC Sporbarhetssertifisering, CoC (for sertifisert virkesomsetning)

FSCTM (FSC-C103857) FM – Skogforvaltning

FSCTM (FSC-C103857) – COC-CW – Sporbarhetssertifisering inkludert Controlled Wood.

Faglig utvikling for fremtidens utfordringer

Skal vi kunne tilby faglige tilbud som våre medlemmer og andre ønsker å benytte seg av, må vi være faglig oppdatert. Vi har som ambisjon å bygge kompetanse på de tema som en aktiv skogeier i fremtiden kan ønske assistanse på. Videre er vi opptatt av alltid å beherske skogøkonomiske problemstillinger, ettersom det er tilbakevendende utfordringer. En vesentlig del av kompetansebyggingen skjer gjennom aktiv deltakelse i FoU-prosjekter, som ofte gjøres i samarbeid med andre aktører som forskningsinstitusjoner, andre skogorganisasjoner og medlemmer.

Nedenfor er angitt hvilke FoU- og større utredningsprosjekter NORSKOG i 2016 vært involvert i.

NORSKOG har i 2016 vært involvert i følgende FoU- og større utredningsprosjekter:

Tittel	Samarbeidspartner
Bærekraftig bruk av skogressursene i Norge; Teste ut og tilpasse et nylig utviklet svensk beslutningsverktøy (Heureka) for norske skogforhold	**Institutt for naturforvaltning ved Universitet for miljø- og biovitenskap, Norsk Institutt for Skog og Landskap, Svensk Landbruksuniversitet (SLU)**
Gjødsling av skog; effekter på volum- og biomasseproduksjon, karonbudsjett og økonomi	**Norsk Institutt for Skog og Landskap**
Sammenlikning av erstatningspraksis ved båndlegging av skog i Norge og andre land	**NMBU, Viken Skog og Glommen Skog**
Skatteprosjektet	**Oppfølging av Skog22 Felles med Skogeierforbundet og Statskog**
Bærekraftig skogbruk. Oppfølging av akutelle felles saker for næringen ut utvikling av et bærekraftig skogbruk	**Oppfølging av Skog22 Felles med Skogeierforbundet og Statskog**
Forhåndsrydding. Avklaring av når forhåndsrydding er lønnsomt, som grunnlag for mer nyansert informasjon om tiltaket	**Samarbeid med Skogkurs. Analyse av lønnsomhet ved forhåndsrydding**
Elgskader. Gjennomgang av eldre ekgskadefelt, med skurforsøk, som grunnlag for å identifisere økonomisk effekt av skader, sett i forhold til hvordan de ble vurdert på skadetidspunktet	**Treteknisk Løiten Allmenning**
Bildematching og droner. Oppfølgning av prosjektet "Bruk av høydeinformasjon fra matching av digitale flybilder for bestandstaksering av skog"	**Muligheter knyttet til bildematching og bruk av droner. Samarbeid med NMBU**
Naboorganisering. Effekter, muligheter og skranker for nabosamarbeid i skogforvaltning og drift	**NMBU/INA pluss enkelte eiendommer**
Skogkulturøkonomi, utarbeiding av regnemodeller og kalkulatorer for ulike skogskjøtselstiltak	**Samarbeid med Skogkurs og Skogeierforbundet**
Alternativ sporoppretting	**Enkelte eiendommer og entrepenører**
Tech4Effect	**NIBIO + diverse EU-prosjekt NORSKOG andel 1,5 mill NOK**
Mulighetsstudie for lassbærertransport på bæresvak mark	**NIBIO**
Utredning om hva som er minst drivbare dimensjon i ulike driftssammenhenger	**NIBIO**
Viltkjøtt. Hvordan lykkes med økt verdiskapning og omsetning av elgkjøtt - en studie av verdikjeden	

Skogbruk internasjonalt

NORSKOG har som ambisjon å ha et fagmiljø på skog og skogbruk på nivå med de fremste i Europa. Skal vi makte dette og tilby tilsvarende kvalitet på våre tjenester i Norge, må vi operere i et internasjonalt miljø for å fange opp den faglige utvikling som skjer også utenfor landets grenser. Dette har vi lykkes med, og vi har i lengre tid solgt fagtjenester til internasjonale oppdragsgivere, som internasjonale investorer, industriselskap og bistandsorganisasjoner. Erfaringen fra denne type arbeid er at dette i vesentlig grad bidrar til faglig utvikling og styrking av vårt fagmiljø. Markedet for denne type tjenester varier, og er følsomt for internasjonale konflikter og utfordringer. Omfanget i 2016 har vært lavere enn for de foregående år.

NORSKOG har i 2016 hatt oppdrag på Balkan, i deler av Øst-Europa og Vest Afrika. Temaene har vært knyttet til ressursforvaltning, næringsutvikling og bio-energi som kombinert nærings- og klimatiltak, samt tiltak for økt selvforsyning av energi.

NORTØMMER AS

NORTØMMER AS har i 2016 igjen satt ny omsetningsrekord, med en totalomsetning på over 800 mill. kroner, salg av skogkulturtjenester på 20 mill. og et innmålt volum av rundvirke til industri på 1.416.000 m3. Dette er en økning på 80 000 m3, eller 6% i forhold til 2015. Uten at det har vært et definert mål, har NORTØMMER allikevel totalt sett tatt markedsandeler, da økningen for hele landet var ca. 200 000 m3. eller 2%.

Det viktigste målet for NORTØMMER i 2016 har vært å få butikken til å gå i pluss, og med et driftsresultat 5,6 mill. har vi lykkes med det.

Organisasjon

Nortømmer har hovedkontoret på Elverum, og har en- og to-mannskontorer spredt over store deler av Norge. Vi har fra senhøsten 2016 valgt å øke bemanningen med 2 mann i Agder og 2 mann i Trøndelag, en bemanningsøkning som skal øke servicegraden til NORSKOG`s medlemmer og våre tømmerleverandører i disse områdene. Dette må nødvendigvis gi en volumeffekt, og NORTØMMER`s volum budsjett for 2017 er 1.720.000 m3.

www.nortommer.no

NORTØMMER`s rolle i markedet

NORTØMMER ble etablert i 1998, som et 100% eid datterselskap av NORSKOG. NORTØMMER er i dag, etter de fusjoner og oppkjøp som er utført blant tømmeraktørene, det eneste alternative omsetningsleddet utenom samvirke. NORTØMMER har derfor en svært viktig rolle i markedet. Styret i NORTØMMER ga ved etablering i 1998 et helt klart mandat, som fortsatt gjelder:

• Sørge for at det finnes konkurranse i markedet, og motvirke monopol tendenser på innkjøpssiden.

• Være et serviceapparat på tømmer og skogsdrift til medlemmer, og tømmerleverandører.

• Overskudd i NT, skal brukes til en aktiv nærings-politikk i NORSKOG.

NORTØMMER har i de fleste områder i Norge, lykkes med å skape den konkurransen i markedet som er viktig for å ha et dynamisk fungerende marked.

Som et resultat at NORTØMMER utfordrer markedet, opplever også vi i perioder markedet som svært tøft, allikevel helt nødvendig i forhold til at aktørene må «slanke seg», være enda mer aktive og kostnadsfokuserte, noe som gjør at mest mulig av verdien på tømmerstokken går til skogeieren.

Driftssesongen

Aktiviteten i skogen har vært god, og det er igjen satt ny avvirkningsrekord.

Innmålingstallene totalt for Norge i henhold til VSOP (det volumet det betales skogavgift av) viser årlig en økende tendens.

2014: 10.184.000 m3

2015: 10.306.000 m3

2016: 10.516.000 m3

I tillegg til dette volumet kommer ved til eget bruk, og volumer som det ikke svares skogavgift av. Beregnet totalavvirkning for 2016 er oppunder 11.000.0000 m3

Markedet

NORTØMMER AS har gode avsetningskanaler både nasjonalt og internasjonalt, og ser positivt på utviklingen inn i nytt år. Sagbrukene har i 2016 tjent penger i Norge, og sagtømmerprisen har beveget seg i riktig retning i løpet av 2016.

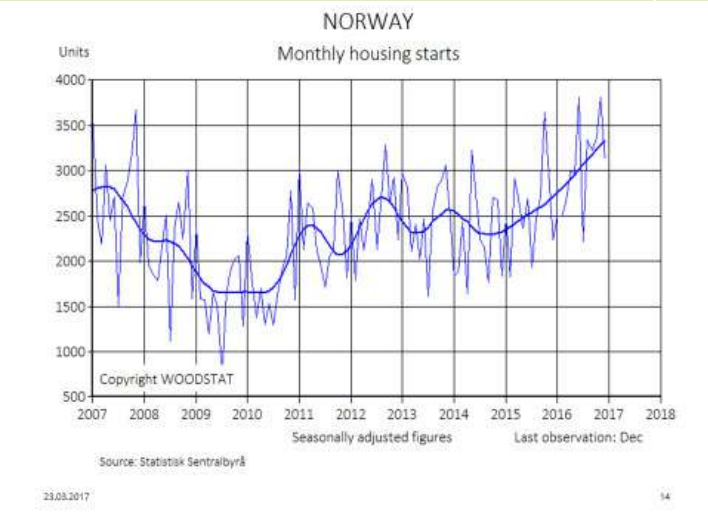

Vi ser at byggeaktiviteten i Norge er god, og i en økende trend. 80-85 % av trelasten som produseres i Norge blir i Norge, og det norske markedet er derfor svært viktig i forhold til norske skurtømmer-priser. Produksjonsviljen i Sverige på trelast oppleves også som god, og det er forventninger om god etterspørsel. Verdens største trelastmarked USA, har også økende etterspørsel og det samme har flere asiatiske land som Kina og India.

Massevirkeprisene har vært svært moderate i en lang periode, og også gjennom hele 2016, til tross for at markedene som deler av denne industrien jobber i er svært gode. Trykkpapir har fortsatt moderat lønnsomhet. Etter nedleggelsen av Tofte, har det i norske markedet ikke vært noen sammenheng mellom sluttmarkedspriser og råvareprising de siste årene.

Den økte kapasitets utbyggingen av massevirkeforbrukende industri som vi ser i Sverige og Finland (10 mill. m3), vil etter hvert påvirke balansen i det som i dag oppleves som et overskuddsmarked. I tillegg kommer de prosjektene som eventuelt etableres i Norge.

NORSKOG

Resultatregnskap for 2016

(beløp i hele tusen)

		Morselskap		Konsern	
Driftsinntekter og driftskostnader	**Noter**	**2016**	**2015**	**2016**	**2015**
Salgsinntekter		0	0	819 414	748 763
Prosjektinntekter		11 285	19 758	9 333	18 129
Avvirkningsavgift		1 592	1 724	1 592	1 724
Andre driftsinntekter		0	0	-269	502
Tilskudd rentemidler		1 198	1 191	1 198	1 191
Sum driftsinntekter	**12**	**14 075**	**22 673**	**831 268**	**770 309**
Varekostnader		0	0	776 541	719 462
Prosjektkostnader		1 898	6 736	1 899	6 736
Lønns- og andre personalkostnader	**2**	10 040	12 733	28 241	28 829
Etterslep avvikling av ytelsesordning	**4**	954	3 097	1 586	3 801
Avskrivning på varige driftsmidler	**3**	42	56	1 222	1 326
Andre driftskostnader	**2**	4 316	4 775	19 725	19 168
Sum driftskostnader		**17 250**	**27 397**	**829 214**	**779 322**
Driftsresultat		**-3 175**	**-4 724**	**2 054**	**-9 013**
Finansinntekter og Finanskostnader					
Renteinntekter fra foretak i samme konsern		360	715	0	0
Renteinntekter		18	92	0	409
Andre finansinntekter		0	4 363	1 104	4 970
Nedskrivning av finansielle anleggsmidler		155	37	0	37
Rentekostnader		239	650	466	862
Rentekostnader til foretak i samme konsern		345	18	0	0
Andre finanskostnader		0	0	414	1 467
Resultat av finansposter		**-361**	**4 465**	**224**	**3 013**
Ordinært resultat før skattekostnad		**-3 536**	**-259**	**2 278**	**-6 000**
Skattekostnad på ordinært resultat	**8**	-755	-1 071	992	-2 088
Årsresultat		**-2 781**	**812**	**1 286**	**-3 912**
Overføringer					
Overføringer eiendomsrettsfond	**9**	-97	3	-97	3
Overføringer annen egenkapital	**9**	-2 684	809	1 383	-3 915
Sum overføringer		**-2 781**	**812**	**1 286**	**-3 912**

NORSKOG

BALANSE PR. 31.12.2016

(beløp i hele tusen)

		Morselskap		Konsern	
Eiendeler	**Noter**	**2016**	**2015**	**2016**	**2015**
Anleggsmidler					
Immatrielle eiendeler					
Utsatt skattefordel	**8**	1 575	823	2 670	3 665
Goodwill		0	0	1 088	2 175
Sum immaterielle eiendeler		**1 575**	**823**	**3 758**	**5 840**
Varige driftsmidler					
Tomter		0	0	4 827	4 827
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l.	**3,11**	0	42	1 302	329
Sum varige driftsmidler		**0**	**42**	**6 129**	**5 156**
Finansielle anleggsmidler					
Investering i datterselskap	**5**	13 910	13 910	0	0
Investering i tilknyttet selskap	**5**	0	155	0	0
Lån til tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet		1 000	1 239	1 000	1 239
Netto pensjonsmidler	**4**	0	954	0	1 587
Investeringer i aksjer og andeler	**6**	2 304	2 304	3 508	3 007
Andre fordringer		0	0	1 400	608
Sum finansielle anleggsmidler		**17 214**	**18 562**	**5 908**	**6 441**
Sum anleggsmidler		**18 789**	**19 427**	**15 795**	**17 437**
Omløpsmidler					
Varebeholdning	**11**	**0**	**0**	**6 527**	**9 083**
Fordringer					
Kundefordringer	**7,11**	2 948	4 153	84 484	52 838
Opptjent, ikke fakturert inntekt		483	729	483	729
Andre fordringer på selskap i samme konsern	**7**	22 090	24 301	0	0
Andre fordringer		240	305	9 668	24 740
Sum fordringer		**25 761**	**29 488**	**94 635**	**78 307**
Bankinnskudd, kontanter o.l.	**10**	**7 971**	**10 550**	**8 676**	**11 184**
Sum omløpsmidler		**33 732**	**40 038**	**109 838**	**98 574**
SUM EIENDELER		**52 521**	**59 465**	**125 633**	**116 011**

NORSKOG

BALANSE PR. 31.12.2016

(beløp i hele tusen)

		Morselskap		Konsern	
Egenkapital og gjeld	**Noter**	**2016**	**2015**	**2016**	**2015**
Egenkapital					
Innskutt egenkapital					
Kapital	**9**	5 581	5 581	5 581	5 581
Eiendomsrettsfond	**9**	2 958	3 055	2 958	3 055
Sum innskutt egenkapital		**8 539**	**8 636**	**8 539**	**8 636**
Opptjent egenkapital					
Annen egenkapital	**9**	20 052	22 736	22 934	21 548
Sum opptjent egenkapital		**20 052**	**22 736**	**22 934**	**21 548**
Sum egenkapital		**28 591**	**31 372**	**31 473**	**30 185**
Gjeld					
Kortsiktig gjeld					
Gjeld til kredittinstitusjoner	**11**	21 046	21 726	21 046	21 726
Leverandørgjeld	**7**	700	1 726	62 368	51 220
Betalbar skatt	**8**	34	69	32	69
Skyldige offentlige avgifter	**10**	988	1 552	2 602	3 352
Gjeld til selskap i samme konsern	**7**	121	1 089	0	0
Annen kortsiktig gjeld		1 042	1 930	8 112	9 458
Sum kortsiktig gjeld		**23 931**	**28 092**	**94 160**	**85 825**
Sum gjeld		**23 931**	**28 092**	**94 160**	**85 825**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**52 521**	**59 465**	**125 633**	**116 011**

Oslo, 01.03.2017

Anne Gjerlaugsen Delphin
Styreleder

Anders Børstad
Nestleder

Anders Christian Haneborg
Styremedlem

Brede Bredesen Opset
Styremedlem

Haaken Eric Mathiesen
Styremedlem

Arne Rørå
Adm.direktør

NORSKOG

Kontantstrømoppstilling 1.1 - 31.12 2016

(beløp i hele tusen)

	Morselskap		Konsern	
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	**2016**	**2015**	**2016**	**2015**
Ordinært resultat før skattekostnad	-3 536	-259	2 277	-6 000
Periodens betalte skatt	-34	-84	-29	84
Gevinst ved salg av finansielle anleggsmidler	0	-4 363	0	-4 970
Ordinære avskrivninger	42	56	1 221	1 326
Nedskriving finansielle anleggsmidler	155	37	0	37
Effekt av pensjonskostnad/utbetaling	954	2 071	2855	2218
Endring i varelager, kundefordringer og leverandørgjeld	178	267	-17 942	2 482
Endring i andre tidsavgrensningsposter	338	396	11 396	-979
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	**-1 903**	**-1 879**	**-222**	**-5 802**
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	0	0	1 659	198
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	0	0	-2 767	-38
Utbetalinger ved investering i ds og ts	0	-5 000	-500	0
Utbetalinger ved kjøp av verdipapirer	0	0	0	-26
Innbetalinger ved salg av verdipapirer	0	10 957	0	10 957
Endring i andre investeringer	0	0	0	-1 500
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	**0**	**5 957**	**-1 608**	**9 591**
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Innbetalinger ved opptak av lån	0	1 971	0	1 898
Utbetalinger ved nedbetaling av lån	-680	0	-680	0
Brukt/tilført eiendomsrettsfondet	3	3	3	3
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	**-677**	**1 974**	**-677**	**1 901**
Netto endringer i kontanter og -ekvivalenter	-2 580	6 052	-2 507	5 690
Beholdning av kontanter og -ekvvalenter 1.1	10 550	4 498	11 185	5 495
			0	0
Beholdning av kontanter og -ekvivalenter 31.12	**7 970**	**10 550**	**8 678**	**11 185**

NORSKOG

Noter til årsregnskapet 2016

(Beløp i hele 1000)

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven, og er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder i samsvar med god regnskapsskikk.

Konsernregnskapet omfatter morselskapet og 3 datterselskaper. Konsernregnskapet er utarbeidet som om konsernet var en økonomisk enhet. Transaksjoner og mellomværende mellom selskapene i konsernet er således eliminert. Kontinuitetsmetoden er benyttet ved konsolideringen av alle datterselskapene slik at de bokførte verdiene i selskapsregnskapene er videreført. Goodwill behandels som en residual og balanseføres med den andelen som er observert i oppkjøpstransaksjonen.

Aksjer og andeler i tilknyttet selskap og datterselskap
I selskapsregnskapet er aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper innarbeidet ihht. til kostmetoden. I konsernregnskapet er tilknyttet selskap innarbeidet etter egenkapitalmetoden. Negative andeler føres ikke opp.

Salgsinntekter
Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Klassifisering av balanseposter
Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Varige driftsmidler
Tomter avskrives ikke. Andre varige driftsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi n verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

Langsiktige aksjer og andeler
Vurderes til det laveste av historik kostpris og antatt salgsverdi.

Varer
Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost (etter FIFO prinsippet) og virkelig verdi.

Fordringer
Kundefordringene og andre fordringer oppføres til pålydende, med fradrag for tapsavsetninger.

Prosjektarbeider
Regningsarbeider føres løpende til inntekt.

Pensjoner
Både morselskapet og konsernet avviklet i 2015 ytelsesbasert pensjon og gikk over til innskuddsbasert pensjonsordning. Endelig avvikling kunne først gjennomføres i 2016.

Skatter
Skatter kostnadsføres når de påløper, det vil si at skattekostnaden er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Skattekostnaden består av betalbar skatt (skatt på årets skattepliktige inntekt/formue) og endring i netto utsatt skatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er presentert netto i balansen.

Kontantstrømsoppstilling
Kontantstrømsoppstilling utarbeides etter den indirekte modellen.

NORSKOG

Noter til årsregnskapet 2016

(Beløp i hele 1000)

Note 2 **Lønnskostnader og godtgjørelser**

Tallene i oppstillingen er angitt i hele tusen	Morselskap		Konsern	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Lønninger	6 942	10 795	21 572	24 591
Arbeidsgiveravgift	1 202	1 655	3 267	3 640
Pensjonskostnader	874	3 097	1 623	3 801
Andre ytelser	1 022	283	1 779	598
	10 040	**15 830**	**28 241**	**32 630**
Antall årsverk	10,5	16,5	41,0	49,0

Ytelser til daglig leder	
Lønnskostnader	1 577
Pensjonskostnader	180
Andre godtgjørelser	13
Godtgjørelse til styret	219

I tillegg til deltakelse i kollektiv pensjonsordning har administrerende direktør en avtale om særskilt begrenset pensjon for å muliggjøre redusert stilling eller funksjon fra fylte 62 år. Pensjonsrettighetene opparbeides frem til fylte 62 år, og utbetales i årlige like store summer de 5 påfølgende år. Det foretas løpende kostnadsføring og avsetning til dekning av forpliktelsen med 180 pr. år.

Revisor	**Morselskap**	**Konsern**
Honorar lovbestemt revisjon	115	339
Honorar regnskapsteknisk bistand	50	50
Annen bistand	20	102
Sum	**185**	**491**

Godtgjørelsen er eks.mva.

Note 3 **Varige driftsmidler**

	Morselskap		Konsern	
	Inventar	**Goodwill**	**Tomt**	**Maskiner, inventar**
Anskaffelseskost pr 01.01.	1 146	4 438	4 827	1 723
Tilgang kjøpte driftsmidler	0	0	0	2 767
Avgang	0	0	0	1 535
Sum kostpris	**1 146**	**4 438**	**4 827**	**2 955**
Akkumulerte avskrivninger 01.01	1 104	2 263	0	1 518
Årets ordinære avskrivninger	42	1 088	0	134
Akkumulerte avskrivninger 31.12	**1 146**	**3 351**	**0**	**1 652**
Bokført verdi 31.12	**0**	**1 087**	**4 827**	**1 303**
Prosenter avskrivninger	10-33%	20 %	0 %	10-33%

Ervervet goodwill i 2015 avskrives over 3 år. Ervervet goodwill i 2013 avskrives over 5 år.
Goodwill vil være fullt nedskrevet ved utgangen av 2017.

NORSKOG

Noter til årsregnskapet 2016

(Beløp i hele 1000)

Note 4 **Pensjonskostnader, -midler og –forpliktelser**

Konsernet gikk i 2015 fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon for alle ansatte med to unntak som ikke kunne avvikles endelig før i 2016. I 2016 er ordningen endelig avviklet.

	Morselskap		Konsern	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	0	446	0	568
Administrasjonskostnad	87	26	99	41
Avkortning/oppgjør	0	-4 714	0	-5 126
Finanskostnad	787	6 844	1 375	7 341
Netto pensjonskostnad	**874**	**2 601**	**1 474**	**2 824**
Beregnet pensjonsforpliktelser	0	-2 104	0	2 937
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	0	2 195	0	-3 110
Estimerte netto pensjonsmidler	0	-91	0	-173
Ikke resultatførte estimatendringer	0	-763	0	-1 304
Arbeidsgiveravgift	0	-100	0	-110
Netto pensjonsforpliktelse 31.12. (- = eiendel)	0	-954	0	-1 586

Økonomiske forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,70 %	2,70 %
Forventet lønnsregulering	2,50 %	2,50 %
Forventet pensjonsøkning	0,00 %	0,00 %
Forventet G regulering	2,25 %	2,25 %
Forventet avkastning på fondsmidler	3,30 %	3,30 %

Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er lagt til grunn vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring (2015).

Ordningen er avviklet for både mor og konsernselskap med endelige virkning for 2016, og det er i den forbindelse kostnadsført 954 i morselskapet og 1 586 i konsernet som etterslep ved avvikling av ordningen.

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordning tilfredsstiller kravene etter denne lov.

	Morselskap		Konsern	
	2016	**2015**	**2016**	**2015**
Pensjonspremie innskuddsordning er kostnadsført med:	1 023	496	2 406	977
Sum pensjonskostnader	**1 897**	**3 097**	**3 880**	**3 801**

NORSKOG

Noter til årsregnskapet 2016

(Beløp i hele 1000)

Note 5 **Investering i datterselskaper og tilknyttede selskaper**

Investeringer i datterselskapene og de tilknyttede selskapene vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. I konsernregnskapet vurderes tilknyttede selskaper etter egenkapitalmetoden.

Morselskap	Forretnings-kontor	Kostpris	Bokført verdi	Eierandel	Resultat 100 %	Egenkapital 100 %
Datterselskaper:						
NORTØMMER AS	Elverum	13 510	13 510	100 %	2 319	16 428
Norsk Skogsertifisering AS	Oslo	400	400	100 %	21	361
		13 910	**13 910**		**2 340**	**16 789**
Datterselskap i NORTØMMER AS						
Glåmdal Skogservice AS	Eidskog	5 000	2 323	100 %	463	1 238

Tilknyttede selskaper	Kostpris	Bokført verdi	Eierandel	
Morselskap:				
Foran AS	3 225	0	46,70 %	
	3 225	**0**		
Konsern:				**Andel resultat**
Foran AS	3 225	0	46,70 %	0
	3 225	**0**		0

Note 6 **Aksjer og andeler i andre selskaper**

Langsiktige aksjer	Antall aksjer	Pålydende	Verdi i balansen
SIA Foran Real Estate	730	€ 142	788
Norteak AS	263 724	kr 0,13	500
SIA Forestate	626	€ 1	417
Norwegian Forestry Group AS	300	kr 0,10	30
Skog-Data AS	83	kr 1,00	116
Bio Oil AS	334	kr 0,10	-
Sum mor			**1 852**
Konsern			
Langsiktige aksjer mor			1 852
Hovdmoen Terminal AS	67	1,5	111
Drammensregionens Virkesområde AS	1 000	1 000	1 003
Tømmerkaier AS	26	1 000	26
Tømmerterminaler AS	125	1	64
Sum konsern			**3 054**

NORSKOG

Noter til årsregnskapet 2016

(Beløp i hele 1000)

Langsiktige andeler	Anskaffelses-kost	Bokført verdi
Ringerike Næringsforum BA	1	1
Skogbrukets Kurssenter AS	452	452
Sum	**453**	**453**

Note 7 **Mellomværende med selskap i samme konsern**

	2016	2015
Andel konsernkonto bank	22 090	24 301
Fordringer inkludert i kunder	456	476
Sum konsernfordringer	**22 546**	**24 777**
Gjeld til selskap i samme konsern	121	1089
Gjeld inkludert i leverandør	13	166
Sum konserngjeld	**134**	**1255**

Note 8 **Skatt**

	Morselskap	Konsern
Resultat før skatt	-3 536	1 175
Nedskrivning aksjer	0	2 676
Permanente forskjeller	264	319
Endringer midlertidige forskjeller	1 273	1 805
Årets skattegrunnlag	**-1 999**	**5 975**
Overskudd i konsern går i sin helhet mot tidligere års fremførbare underskudd		
25% skatt	**0**	**0**
Årets skattekostnad består av:		
Formuesskatt	31	31
For lite avsatt skatt tidligere år	-34	-34
Årets betalbare skatt på inntekt	0	0
Sum	-3	-3
Endring utsatt skatt	-752	994
Total skattekostnad	**-755**	**992**
Betalbar skatt i balansen:		
Formuesskatt	31	0
Årets betalbare skatt på inntekt	0	0
Skyldig betalbar skatt (+)/til gode(-)	**31**	**0**

Spesifikk grunnlag utsatt skatt morselskap:	**31.12**	**01.01**	**Endring**
Varige driftsmidler	-95	-88	-7
Kundefordringer	-214	-100	-114
Regnskapsmessig avsetning	-1 268	-1 070	-198
Pensjon	0	954	-954
Sum midlertidige forskjeller	**-1 577**	**-304**	**-1 273**
Skattemessig fremførbart underskudd	-4 986	-2 987	
Grunnlag beregning utsatt skatt	**-6 563**	**-3 292**	
Utsatt skattefordel/Utsatt skatt 24%/25%	-1 575	-823	

NORSKOG

Noter til årsregnskapet 2016

(Beløp i hele 1000)

Spesifikk grunnlag utsatt skatt konsern:	31.12	01.01	Endring
Varige driftsmidler	586	132	454
Kundefordringer	-1 326	-690	-636
Regnskapsmessige avsetninger	-1 268	-1 070	-198
Pensjon	0	1 425	-1 425
Sum midlertidige forskjeller	-2 008	-203	1 805
Skattemessig fremførbart underskudd	-9 119	-14 457	
Grunnlag beregning utsatt skatt	**-11 127**	**-14 660**	
24%/25% utsatt skatt	-2 670	-3 665	

Note 9 **Egenkapital**

	Kapital	Eiendoms-rettsfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital pr. 01.01.	5 581	3 055	22 736	31 372
Årsresultat		-97	-2 684	-2 781
Egenkapital pr 31.12.	**5 581**	**2 958**	**20 052**	**28 591**

Konsern	Kapital	Eiendoms-rettsfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital pr. 01.01	5 581	3 055	21 548	30 185
Årsresultat		-97	1 383	1 286
Egenkapital pr 31.12.	**5 581**	**2 958**	**22 934**	**31 473**

NORSKOG

Noter til årsregnskapet 2016

(Beløp i hele 1000)

Note 10 **Bundne midler**

	Morselskap	Konsern
Av bankinnskudd er bundet i skattetrekksmidler	340	1 038
Sum bundne midler	**340**	**1 038**

Eiendomsrettsfondet er pr 31.12.2016 på 2 958. Eiendomsrettsfondet har egne vedtekter og disponeres av styret.

Note 11 **Pantstillelser og garantier**

Langsiktig gjeld med forfall senere enn 5 år	Morselskap	Konsern	Pant
Gjeld til kredittinstitusjoner	21 046	21 046	30 000
Gjeld sikret ved pant			
Valutafasilitetskonto	-3 783	-3 783	30 000
Fasilitetskonto	24 829	24 829	30 000
Sum	21 046	21 046	
Balanseført verdi av eiendeler stillet som sikkerhet:			
Varelager		6 527	
Driftstilbehør		1 302	
Kundefordringer	2 948	84 484	
Tomt		4 827	
Sum	2 948	97 140	

Til sikkerhet for alt ansvar selskapet har eller måte få til kredittinstitusjonen stilles ovenevnte eiendeler som sikkerhet pålydende kr 30 000 000. Det er i tillegg stilt selvskyldnerkausjon fra Nortømmer AS, Glåmdal Skogservice AS og Norsk Skogsertifisering AS, pålydende kr 30 000 000 til sikkerhet for fasilitetskonto og valutafasilitetskonto tilknyttet avtale om Cash Pool konsern.

Note 12 **Transaksjoner med nærstående parter**

Salg av varer og tjenester	2016	2015
Nortømmer AS (administrative tjenester)	2 781	2 146
Norsk Skogsertifisering AS	268	200

Building a better working world

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Gamle Trysilvei 6, NO-2406 Elverum
Postboks 118, NO-2401 Elverum

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 61 38 10 00
Fax: +47 62 40 99 99
www.ey.no
Medlemmer av den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til årsmøte i Norskog

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Norskog som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og administrerende direktør (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den ellers viser seg å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Building a better
working world

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde;
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, samt å følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelt ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering

Building a better
working world

og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Trondheim, 9. mars 2017
ERNST & YOUNG AS

Amund Petter Amundsen
statsautorisert revisor

NORSKOG Vedtekter

Stiftet 24. august 1950
Vedtatt 21. april 2006

§ 1 FORETAK

NORSKOG er en forening med vekslende kapital og medlemstall.

§ 2 FORMÅL

NORSKOG har til formål:

a) å samle grunneiere til næringspolitisk samarbeid for skognæringen og virksomhet i tilknytning til medlemmenes eiendomsressurser.

b) å fremme en sunn økonomisk utvikling innen den totale forvaltning av en eiendom basert på en sterk eiendomsrett.

c) å ivareta medlemmenes interesser overfor myndighetene, organisasjoner og samfunnet for øvrig. NORSKOG skal arbeide for en mest mulig rasjonell og kostnadseffektiv struktur på omsetningen av skogprodukter.

d) NORSKOG kan ved innskudd eller på annen måte stifte og delta i foretak både nasjonalt og internasjonalt av betydning for å fremme medlemmenes og NORSKOGs formål.

§ 3 MEDLEMMER

Som medlemmer av NORSKOG opptas:

- Alle som eier skog og/eller utmark.
- Medlemmer kan opprettholde sitt medlemsskap også etter at de har overdratt eiendommen til andre. Kontingenten til NORSKOG fastsettes av styret.
- Personer og juridiske enheter med tilknytning og interesse for skog- og utmarksnæring kan innvilges medlemskap. Søknaden(e) behandles individuelt av styret. Denne medlemsgruppen har møterett, men ikke stemmerett på foreningens årsmøte. Kontingenten fastsettes av styret.

Ved søknad om medlemskap må det gis oppgave over hele det produktive skogareal av høy, middels og lav bonitet, uproduktive arealer som uproduktiv skog, båndlagte arealer, fjell, myr, etc., samt opplysning om normal avvirkning. Ved annet grunnlag for medlemsavgift fastsettes denne av styret.

Utmeldelse av NORSKOG må skje skriftlig innen utgangen av et kalenderår. Medlem som har handlet i strid med NORSKOGs formål, eller med dens vedtekter eller bestemmelser truffet i henhold til dem, kan ekskluderes ved beslutning av styret. Beslutningen kan innankes for årsmøtet. Medlem som trer ut av NORSKOG har intet krav på NORSKOGs midler. Ved oppløsning gjelder forøvrig bestemmelsene i § 12.

§ 4 AVVIRKNINGSAVGIFT

Medlemmene skal betale en årlig avvirkningsavgift til NORSKOG. Avvirkningsavgiften og dens beregningsgrunnlag fastsettes av årsmøtet etter forslag fra styret. Avgiften kan graderes.

I særlige tilfelle kan styret gjøre unntak fra bestemmelsen om beregning av avgiften og fra satsene for den. Årets avvirkningsavgift skal innbetales innen 1. juni.

§ 5 EIENDOMSRETTSFOND

NORSKOGs eiendomsrettsfond har som formål å fremme retten til ressursene på medlemmenes eiendommer i tilfeller der denne trues. NORSKOGs styre legger til enhver tid føringer for eiendomsrettsfondets anvendelse.

§ 6 STYRE

NORSKOGs styre består av 5 styremedlemmer med 2 vara-medlemmer som velges på årsmøte for 2 år av gangen. Hvert år uttrer vekselvis 2 eller 3 medlemmer og 1 varamedlem, første gang etter loddtrekning, senere de medlemmer som siden siste valg har fungert lengst. Styrets leder og nestleder velges av årsmøtet for 1 år av gangen, ved særskilt valg. Styremedlemmene skal primært velges blant NORSKOGs medlemmer. Styret kan oppnevne utvalg av NORSKOGs medlemmer til å behandle særlige saker.

Til gyldig styrebeslutning kreves det at styrets leder eller nestleder og minst 2 av de øvrige styremedlemmer er til stede. Alle beslutninger fattes med alminnelig stemmeflertall blant de møtende. Står stemmene likt gjør styreleders stemme utslaget. Hvert av styrets medlemmer kan forlange styremøte avholdt.

NORSKOG forpliktes av styreleder eller nestleder alene, eller av 2 styremedlemmer i fellesskap. Styret kan meddele prokura.

Styret skal lede NORSKOG overensstemmende med vedtekter og årsmøtets beslutninger og gjeldende lover og regler forøvrig.

Styret skal ved regelmessige møter nøye følge driften og fremme NORSKOGs interesse og formål. Styret ansetter administrerende direktør. Administrerende direktør har den daglige ledelsen av foreningens virksomhet.

Årsmøtet fastsetter styrets samlede honorar, møte- og reisegodtgjørelse.

§ 7 VALGKOMITE

Årsmøtet velger etter forslag fra styret en valgkomité på 3 medlemmer for 2 år av gangen, idet 1 medlem trer ut hvert år, første og annen gang etter loddtrekning, senere det medlem som siden siste valg har fungert lengst. Årsmøtet velger komitéens leder for 1 år av gangen.

§ 8 ÅRSMØTE

Årsmøte er NORSKOGs høyeste myndighet. Årsmøte er åpent for alle medlemmer. Årsmøte holdes hvert år innen april måneds utgang. Innkalling skjer ved styrets formann med minst 14 dagers varsel i brev til medlemmene. Årsmøte ledes av styreleder eller en av årsmøtet valgt møteleder.

På årsmøtet behandles:

1. Styrets beretning om NORSKOGs virksomhet i det forløpne år og årsregnskap, som fremlegges i revidert stand, avsluttet pr. 31. desember. Disponering av årsresultatet etter innstilling fra styret.
2. Styrets forslag til avvirkningsavgift.
3. Valg av
   a) Styre
   b) Leder
   c) Nestleder
   d) Valgkomité og dens leder
   e) Eventuelt valg av ny revisor
4. Fastsettelse av godtgjørelse til styret
5. Andre saker som er oppført i innkallelsen

Medlem som ikke møter personlig kan stemme ved skriftlig fullmakt til annet medlem eller funksjonær.

Alle beslutninger fattes med alminnelig stemmeflertall når ikke vedtektene bestemmer noe annet. Står stemmene likt, gjør styreleders stemme utslaget.

§ 9 EKSTRAORDINÆRT ÅRSMØTE

Ekstraordinært årsmøte holdes etter beslutning av styret, eller når det kreves av minst 10 % av stemmeberettigede medlemmer.

Ekstraordinært årsmøte innkalles med minst 14 dagers varsel i brev til hvert enkelt medlem. De saker som skal behandles, blir å anføre i innkallelsen. Saker som noe medlem forlanger behandlet på ekstraordinært årsmøte skal tas med i innkallelsen hvis styret har fått skriftlig anmodning om dette innen 14 dager før ekstraordinært årsmøte skal holdes. Ekstraordinært årsmøte ledes av styrets leder eller en møteleder valgt av møtet.

§ 10 MEDLEMSDISTRIKTER

For å styrke den faglige og sosiale kontakten og samarbeid mellom NORSKOG og dens medlemmer og mellom disse innbyrdes, skal medlemmene fortrinnsvis innen hvert fylke eller for en region (flere fylker) utgjøre et distrikt. Distriktet har eget utvalg på 2 - 4 medlemmer valgt på distriktsårsmøte for to år av gangen.

Hvert år uttrer vekselvis 1 eller 2 medlemmer. Distriktsårsmøtet velger utvalgsleder for 1 år av gangen. Valgkomité bestående av 2 medlemmer velges av distriktsårsmøtet.

Distriktsårsmøtet holdes hvert år innen juni måneds utgang. Her skal distriktsutvalget behandle politiske, organisasjonsmessige og faglige temaer som opptar medlemmene samt avholde valg.

NORSKOGs styre trekker opp retningslinjer for distriktsutvalgets virksomhet. NORSKOG stiller til disposisjon for distriktsutvalgene årlig et beløp til dekning av løpende driftsutgifter innenfor en økonomisk ramme fastsatt av NORSKOGs styre.

§ 11 VEDTEKTSFORANDRINGER

Forslag om forandringer i vedtektene må behandles på årsmøte. Til gyldig vedtak av slikt forslag kreves at minst 2/3 av de avgitte stemmer er for forslaget. Det skal stå i innkallingen hva forandringen gjelder.

§ 12 OPPLØSNING

Beslutning om NORSKOGs oppløsning må, for å være gyldig, være fattet med 3/4 flertall av de møtende på årsmøte og gjentas med tilsvarende flertall på første ekstraordinære årsmøte som tidligst kan holdes 1 måned senere.

Styret forestår i så fall avviklingen og treffer bestemmelse om hvorledes det skal forholdes med NORSKOGs arkiv m.m. Besluttes NORSKOG oppløst, skal alle forpliktelser dekkes. Foreningens formue skal i så fall overdras til en skogeiersammenslutning med lignende formål eller anvendes til fremme av tiltak innen norsk skogbruk etter vedtak i siste ekstraordinære årsmøte.

Tillitsvalgte i 2016

Styret hadde følgende sammensetning:

Styreverv	Navn	Kommune
Styreleder	Anne Gjerlaugsen Delphin	Kongsvinger
Nestleder	Anders Børstad	Verdal
Styremedlem	Haaken Eric Mathiesen	Hurdal
Styremedlem	Anders Chr. Haneborg	Aurskog-Høland
Styremedlem	Brede Bredesen Opset	Grue
Varamedlem	Carl Gustaf Rye-Florentz	Bærum
Varamedlem	Mette Marie Heiberg	Sogndal

Valgkomiteen hadde følgende sammensetning:

Leder	Thomas Meinich	Åmot
	Erik Toverud	Aurskog-Høland
	Carl Otto Løvenskiold	Bærum

Distriktsstyrene hadde følgende sammensetning:

Hedmark		
Styreleder	Brede Bredesen Opset	Grue
	Per Sjølie	Åmot
	Ulrich Peter Kössler	Sør-Odal
	Halvor Westye Egeberg	Kongsvinger
Midt-Norge		
Styreleder	Per Hembre	Meråker
	Anton Jenssen	Inderøy
	Eilif Peder Folstad	Grong
	Anders Børstad	Verdal
	Fridthjof Plahte	Bindal
Telemark/Agder		
Styreleder	Sten Roger Thorstensen	Skien
	Pål Kirkeby	Drangedal
	Per Jørgen Eskeland	Gjerstad
Vestfold/Buskerud/Oppland		
Styreleder	Sven Brun	Ringerike
	Peter Einar Lie	Ringerike
	Kjell Lie	Lardal
Østfold/Akershus		
Styreleder	Anders Chr. Haneborg	Aurskog-Høland
	Kjetil Simonsen	Aurskog-Høland
	Inger Johanne Gabrielsen	Aremark
	Fredrik Gedde	Aurskog-Høland
	Kristian Lange	Nes

Representasjon i 2016

Det norske Skogselskap, Representantskapet:
Arne Rørå

Eidsvold Værks Skogpris:
Erling Bergsaker

NIBIO:
Arne Rørå (styremedlem)

Norsk Virkesmåling:
Per Kveseth (vara til styret)
Hans Wimmer (medlem i representantskapet)

Utviklingsfondet for skogbruket:
Erling Bergsaker (styremedlem)
Gaute Nøkleholm (vara)

Skogtiltaksfondet:
Erling Bergsaker (nestleder)
Arne Rørå (vara)

Norwegian Forestry Group AS:
Erling Bergsaker (styremedlem)

Kontaktutvalget for rovvilt sentralt:
Gaute Nøkleholm

Skogkurs:
Gaute Nøkleholm (styreleder)
Anne Gjerlaugsen Delphin (vara)

FORAN AS:
Erling Bergsaker (styremedlem)
Arne Rørå (styremedlem)
Gaute Nøkleholm (vara)

FORAN Real Estate SIA:
Arne Rørå (styreleder)

NORTEAK AS:
Arne Rørå (styremedlem)

Skogbrukets Landsforening:
Gaute Nøkleholm (styremedlem)
Arne Rørå (vara)

Rådgivende utvalg for renter av skogfond:
Erling Bergsaker (medlem)
Gaute Nøkleholm (vara)

NORTØMMER AS:
Arne Rørå (styreleder)
Gaute Nøkleholm (nestleder)
Anders Chr. Haneborg (styremedl.)
Christian P. Mathiesen (styremedl.)
Jens Chr. Delphin (styremedlem)
Chr. Anker-Rasch (styremedlem)

Glåmdal Skogservice AS:
Per Kveseth (styreleder)
Petter Kjendalen (styremedlem)
Knut Esbjørnsen (styremedlem)
Vegar Strand (styremedlem)

Norsk Skogsertifisering AS:
Arne Rørå (styreleder)
Jens Kolstad, (styremedlem)
Øystein Løvli (styremedlem)
Bjørn Lybæk (styremedlem)

Scandforest:
Arne Rørå (styremedlem)
Per Kveseth (styremedlem)

Hovdmoen Terminal AS:
Per Kveseth (styreleder)
Hans Wimmer (styremedlem)

Styret for PEFC Norge:
Erling Bergsaker

Drammensregionens Virkesterminaler AS:
Per Kveseth (styremedlem)

Skogfrøverket:
Gaute Nøkleholm (vara)

Skoglauget:
Gaute Nøkleholm (nestleder)
Arne Rørå (vara)

Markarådet:
Rolf Hatlinghus (rådsmedlem)

Tidsskriftet Elgen:
Gaute Nøkleholm (styreleder)

Styringsgruppen for kommunikasjonsstandarden, SkogData:
Narve Opsahl (leder)

Ansatte NORSKOG

ANSATT	**Sentralbord:** +47 481 71 000	**Mobil**	**firmapost@norskog.no**
Bergsaker, Erling	Skogsjef	915 11 467	erling.bergsaker@norskog.no
Dale, Tormod	Skogkonsulent	958 73 385	tormod.dale@norskog.no
Holth, Yngve	Avdelingsleder konsulentavd.	918 32 236	yngve.holth@norskog.no
Knudsen, Anne-Marit	Økonomisjef	907 26 822	anne.marit.knudsen@norskog.no
Kolstad, Jens	Skogkonsulent	913 35 485	jens.kolstad@norskog.no
Løvenskiold, Benthe E.	Næringspolitisk rådgiver	918 78 054	benthe.lovenskoild@norskog.no
Nøkleholm, Gaute	Assisterende direktør	414 42 992	gaute.nokleholm@norskog.no
Rørå, Arne	Administrerende direktør	913 35 914	arne.roraa@norskog.no
Sandven, Jakob	Skogkonsulent	952 72 453	jakob.sandven@norskog.no
Østby-Berntsen, Øivind	Skogkonsulent	926 17 388	oob@norskog.no
Aasaaren, Øystein	Internasjonal konsulent	913 54 810	oystein.aasaaren@norskog.no

Ansatte NORTØMMER

ANSATT	**Sentralbord:** +47 904 78 000	**Mobil**	**firmapost@nortommer.no**
Anderson, Tommy	Logistikksjef	975 85 903	tommy.anderson@nortommer.no
Bang, Karin	Virkeskjøper i Buskerud -Ringerike, Hole, Nes, Krødsherad, Modum, Jevnaker, og Hallingdal	912 42 980	karin.bang@nortommer.no
Bang, Aashild	Skogkulturkoordinator Buskerud nord og Hadeland	469 21 523	aashild.bang@nortommer.no
Elvig, Jørn	Virkeskjøper - Telemark og Vestfold	957 51 822	jorn.elvig@nortommer.no
Esbjørnsen, Joakim	Virkeskjøper - Stange, Løten, Ringsaker, Hamar, Gjøvik, Toten og Lillehammer	952 83 043	joakim.esbjornsen@nortommer.no
Esbjørnsen, Knut	Virkeskjøper -Søndre Land, Hadeland, Hedemarken. Distriktsansvarlig i Buskerud, Oppland, Vestfold øst, Midt-Norge og Møre	907 45 289	knut.esbjornsen@nortommer.no
Fjærtoft, Frode	Tømmerkonsulent	995 06 646	frode.fjertoft@nortommer.no

Ansatte NORTØMMER

ANSATT	**Sentralbord:** +47 904 78 000	Mobil	post@nortommer.no
Frøland, Bjørn	Virkeskjøper - Østfold og Follo. Distriksansvarlig i Østfold og Akershus	482 12 899	bjorn.froland@nortommer.no
Gjøra, Ivar Egil	Virkeskjøper - Møre og Romsdal og Sør Trøndelag	473 44 619	ivar.egil.gjora@nortommer.no
Gundersen, Lloyd	Virkeskjøper i Vest-Agder og Aust-Agder Distriksansvarlig i Agder, Rogaland og Hordaland	413 20 032	lloyd.gundersen@nortommer.no
Harestad, Gunvor Krogh	Skogkulturkoordinator Rogaland	976 75 001	gunvor.krogh.harestad@nortommer.no
Herland, Erling	Logistikkansvarlig - Massevirke og sagtømmer - kjøperprislister	915 18 443	erling.herland@nortommer.no
Holtmoen, Øystein	Virkeskjøper i Grue, Åsnes og Våler	992 58 986	oystein.holtmoen@nortommer.no
Houmb, Merete	Oppgjørsanvarlig, skogavgift, logistikkoppfølging båt (permisjon fra april 2017)	920 53 408	merete.houmb@nortommer.no
Håkenrud, Harald	Virkeskjøper Nord- og Sør-Odal, Nes og omegn. Utsyning stamblokk og stolper	419 15 131	harald.hakenrud@nortommer.no
Junge, Markus	Virkeskjøper - Rogaland, Vest-Agder og Sør-Hordaland	916 23 779	markus.junge@nortommer.no
Kile, Rune	Virkeskjøper i Aust-Agder og Vest-Agder	906 25 106	rune.kile@nortommer.no
Kjendalen, Petter	Virkeskjøper, Elverum, Stange, Løten og Hamar	992 68 644	petter.kjendalen@nortommer.no
Koth-Norbye, Øystein	Virkeskjøper - Østfold	913 96 691	oystein.koth.nordbye@nortommer.no
Kvale, Knut	Virkeskjøper og skogkulturkoordinator Sør- Buskerud og Vestfold	997 02 989	knut.kvale@nortommer.no
Kveseth, Ole H. Løvenskiold	Skogkulturkoordinator - Hedmark og Akershus Utsyning stamblokk	917 99 723	ole.harald.lovenskiold.kveseth@nortommer.no
Kveseth, Per	Daglig leder	901 33 307	per.kveseth@nortommer.no
Langdalen, Eva	Kontormedarbeider (vikar tom juli 2018)	472 37 409	eva.langdalen@nortommer.no
Lysnes, Vidar Lone	Virkeskjøper og skogkulturkoordinator - Valdres og Søndre Land	488 91 310	vidar.lysnes@nortommer.no
Manger, Jens	Virkeskjøper - Hordaland og Sogn og Fjordane	480 52 228	jens.manger@nortommer.no
Nesthorne, Erik	Virkeskjøper - Sør-Buskerud og Vestfold	900 93 219	erik.nesthorne@nortommer.no
Opsahl, Ole Narve	Virkeskjøper - Oslo, Akershus vest for Glomma	901 64 067	narve.opsahl@nortommer.no
Sandhaugen, Odd Are	Virkeskjøper - Nord-Trøndelag	918 01 125	odd.are.sandhaugen@nortommer.no
Simonsen, Kjetil	Virkeskjøper - Akershus øst for Glomma	926 39 173	kjetil.simonsen@nortommer.no
Skibness, Lisbeth	Kontormedarbeider, Oppgjørsansvarlig	995 40 638	lisbeth.skibness@nortommer.no
Sorknes, Ole Teodor	Virkeskjøper - Grue, Åsnes og Våler	915 80 155	ole.sorknes@nortommer.no
Storebø, Marte	Skogkulturkoordinator - Hordaland og Sogn og Fjordane	415 70 853	marte.storebo@nortommer.no
Strand, Vegar	Økonomisjef	952 09 039	vegard.strand@nortommer.no

NORSKOG

Post og fakturaadresse:
NORSKOG
Postboks 123, Lilleaker
0216 OSLO

Besøksadresse:
NORSKOG
Lilleakerveien 31, oppgang B
0283 OSLO

Tlf: (+47) 481 71 000
Web: www.norskog.no
E-post: firmapost@norskog.no
Org. nr.: 956 911 117 MVA

NORTØMMER AS

Post, faktura og besøksadresse:
NORTØMMER AS
Svartbekkveien 1
2411 ELVERUM

Tlf: (+47) 904 78 000
Web: www.nortommer.no
E-post: post@nortommer.no
Org. nr.: 980 018 709 MVA

Tilknyttede selskaper:

NORSK SKOGSERTIFISERING
(+47) 91 51 14 67
post@skogsertifisering.no

NORWEGIAN FORESTRY GROUP
(+47) 91 35 48 10
nfg@norskog.no

FORAN NORGE AS
(+47) 62 41 66 00
kontakt@foran.no

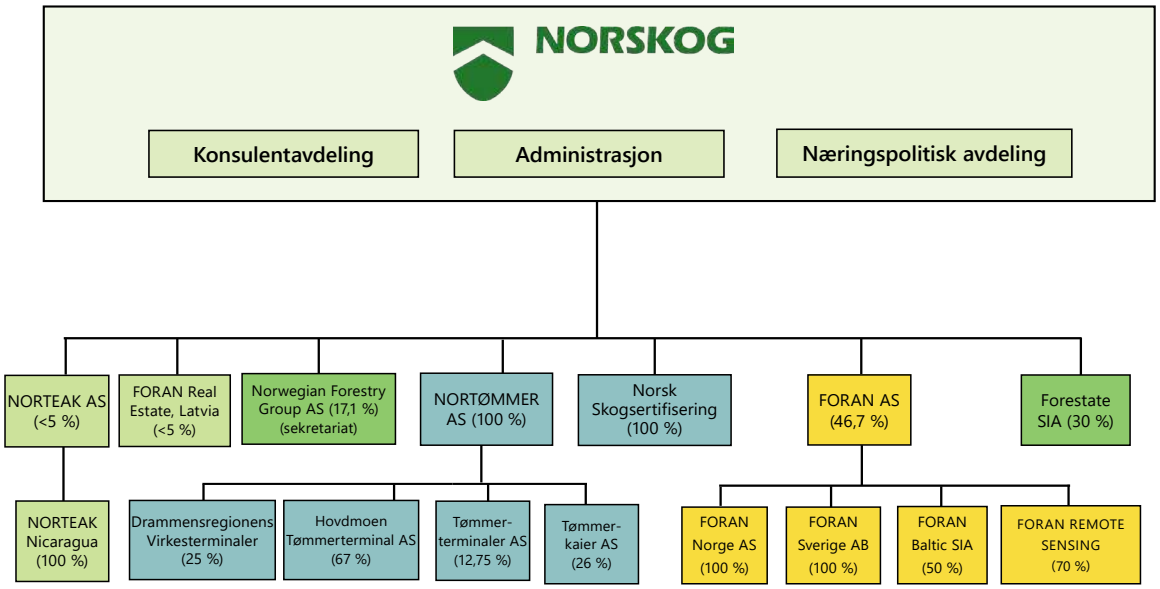

NORSKOG

+47 481 71 000
www.norskog.no
firmapost@norskog.no